

Legjobbajk saját nemükben a

MAGGI

élelmiszerek.

9236

Minden család számára legnagyobb értékkel bírnak.

Maggi ízesítésre minden leves-, bouillon-, mártás- s főzeléknek stb. meglegőpen jó ízt kölcsönöz. Néhány csöpp elegendő. Üvegecskékben 50 fillértől kezdve.

FRANCIA LEVESEK 1 tábla ára 15 fillér és elég 2 adag erős, könnyen emészthető, egészséges leveles, mely oszupán víz hozzá-tételével néhány percz alatt előállítható. 19 különféle fajtában.

ERŐLEVES-TOKOK ára 20 fillér. 1 tok elég 2 adag legnő-mabb erőleveshez, mely oszupán forró vízzel leötntve, minden további hozzátétel nélkül, azonnal előállítható.

Egy kísérlet meggyőzőbb, mint bármely reklám.

Minden fűszer-, csemegekereskedésben és drogueriában kapható.

Politechnikai Intézet

Friedberg Hesseben M. Frankfurt mellett.

I. Iparakadémia gépész-, elektro-, épít. mérnök és építőmest. szim. 6 akad. tanfolyam.

II. Technika (közép szakiskola) gépész- és elektro-technik. szá-mára 4 tanfolyam.

Programok bérment. Szigorl.-bizotts.

ESZMÉNYI KEBEL

érhető el a Páulus orientales által, Ratió gyógyszerárúházi Párisban, Passage Ver-deau 5. az egyedüli szer, mely két hónap alatt is a nélkül, hogy az egészségesnek ártana, az asszonyi kebel fejlődését, valamint a kebel idomának szilárdaságát biztosítja. Egy üvegecske ára használati utasítással együtt 3 forint. Raktár: Török József, Budapest, Király-utca 12. sz. 8442

FÖLDVÁRY IMRE, Budapest,

férfidivat raktára.

Kossuth Lajos-u. 18. és Kerepesi-út 9.

Ajánl angol cylinder, divatos kemény és puha kalapokat, jó szabású férfi-íngyek, nyakkendők, keztük dús választékban. Árjegyzék. A világ legjobb Sám-fájának párja 1.50 kr.

TROPON tápláló és erősítő-szer a legjobb és legelőcsőbb fehérszín-készítmény, kapható a következő alakokban:

TROPON por-alakban a hus legnépesebb része, tisztá fehérszín, ételekhez keverve tápláló erejüket sokszorosán fokozza.

VAS-TROPON egyesíti magában a vas vértképző és a fehérszín izomerősítő hatásait. A vérszegénység, sápadtság, ideggyöngöcség legjobb orvosszere.

TROPON-CACAO a legnépesebb reggeli ital, tisztá tápláló, mint a közönséges cacao, melynek legfinomabb fajtájával készült.

TROPON-GYERMEK-TÁPLISZT a legértelmesebb és legmegbízhatóbb gyermek-táplálék. Egyedüli igazi pótszere az anyatejnek. Nagy Tropon (fehérszín) tartalma következtében tápláló erje nagyobb, mint minden más tápliszte. 9142

Kapható minden gyógyszerárúházi.

PEMETEFÜGŐKORKA

rekoldtség köhögés és hurut ellen.

ARA 60 fillér

Kapható minden gyógyszerárúházi.

Restitutionsfluid

Kwizda fele Restitutionsfluid

Cs és szab. mosóvíz lovak részére. 1 üveg ára 2 korona 80 fillér. — 40 év óta az udvari istállóban használatban van nagyobb munkánál elő-és utóerősítő, fizikumosok, inak merevségét stb., az idomiaságnál kiváló munkára képesíti a lovakat. Csak a lenni védjeggyel valódi. Kapható Auszr. — Magyarország valamennyi gyógyszerárúházi és gyógyszerkereskedésben. Főraktár: Kwizda Ferencz János kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett. Cs és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár lejedelmi udvari szállító.

Magyarországi főraktár: Török József gyógyszer-árúházi, Király-utca 12 és Andrássy-ut 26.

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

legértelmesebb égvényes

SÁVANYU-KÚT

Hölgyeknek!

Pona-crème.

Legújabb és orvosi szaktekin-télyek által is elismert, biztos hatású kés és arcoszépítő szer, eltávolít minden bőrtisztatlanságot és rövid használat után vakító fehérrő, üdévé teszi az arcbőrt.

Figyelmeztetés! Készítmé-nyem nagy közkedvelésére miatt hamisítványokat hoznak forgalomba; csak az valódi, mely a doboz alján aláírásommal el van látva. 1 tégely Pona-crème 1 kor. 1 drb Pona-szappan 80 fillér. Kapható minden gyógyszerárúházi. Szétküldési raktár: Alexander János gyógyszerárúházi Szolnokon. Bu-dapesti főraktárak: Török-féle gyógyszerárúházi Király-utca 12. és Andrássy-ut 26., Kerpel-féle gyógyszerárúházi Lipót-körut 28. szám és Thalmayer és Seitz uraknál.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatásban.

Budapest, IV., Egye-tem-utca 4. sz.

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐSZER

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE

erősítő-szer

Vas-Somatose

ein aus Fleisch hergestelltes, geruch- und geschmackloses NÄHRMITTEL in Pulverform.

VOR FEUCHTIGKEIT ZU SCHÜTZEN!!

MEGHÍVÓ

a Magyar általános takarékpénztár részvénytársaságnak

1902. évi február hó 28-án délután 6 órakor az intézet saját házában (Budapest, V., József-tér 8. szám) levő helyiségeiben tartandó

XX. rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése az 1901. évi üzletről.
2. Az igazgatóság számadása és a megállapítandó osztalékra vonatkozó indítvány.
3. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által elkészített évi számadás és mérlegről, valamint a nyereség felosztását illetőleg tett indítványnak megvizsgálásáról.
4. Határozathozatal ezen tárgyak fölött és felmentvény megadásra az igazgatóság és felügyelő bizottság részére.
5. Az igazgatóság megválasztása.
6. Négy választmányi tag megválasztása.

Azon t. cz. részvényesek, kik ezen közgyűlésen résztvenni kívánnak, fölkéretnek, hogy az alapszabályok 13. §-a értelmében a nevikre szóló részvényeiket a még le nem jart szelvényekkel együtt legkésőbb február hó 20-ig a társaság pénztáránál Budapest vagy a «Kereskedelmi bank»-nál Triestben letétbe helyezessék.

A megvizsgált mérleg és az erre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés 1902. évi február hó 20-ától kezdve a társaságnak helyiségeiben a részvényesek rendelkezésére áll.

Budapest, 1902. február hó 13-án.

Az igazgatóság.

A legjobb arc-**SERAIL-ARCZKENŐCS**, mely az arcot tisztítja, fehériti és bársonypuhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan | kitűnő tolett szappanok
Epe-szappan | a kenés használatához.
Serail-crème. Nappali használatra.

Serail-powder. Kiváló finom arcpor három színben, fehér, rózsaszín és krém. Egy doboz ára 1 korona.
Serail-szájvíz. A legjobb szájvíz.

Főraktár: Budapest, Török József gyógyszerárúházi.

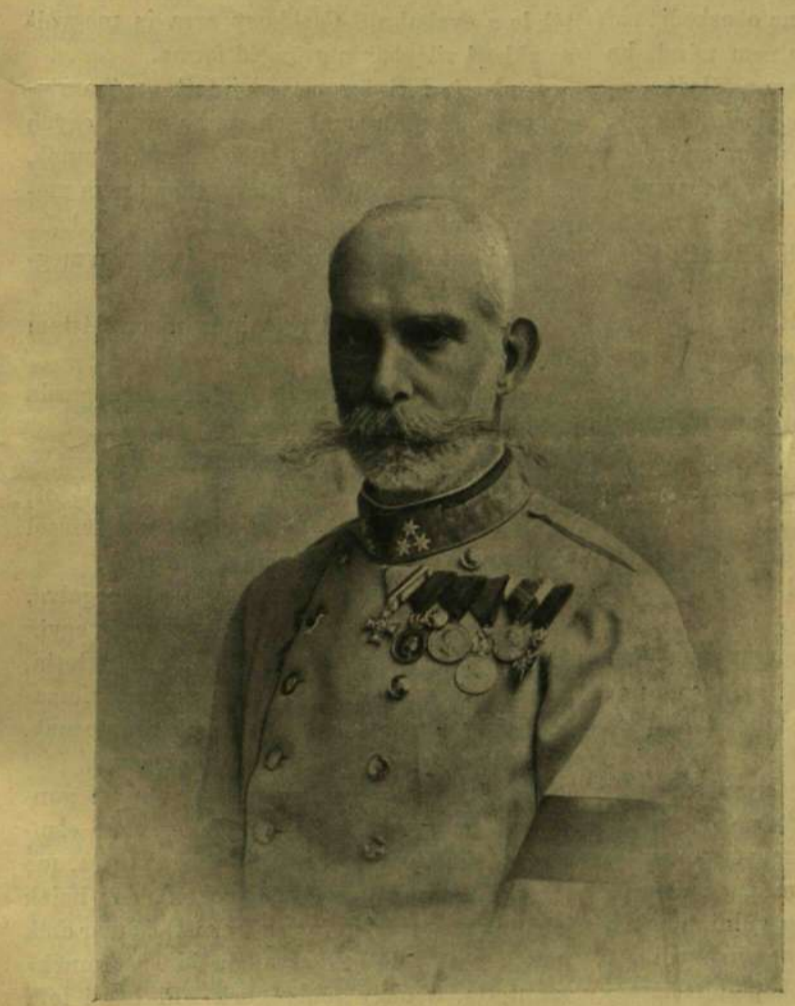
Kapható továbbá a készítőnél: ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerárúházi, Aradon, Szabadságtér, valamint minden más gyógyszerárúházi.

VASÁRNAPI UJSÁG

8. SZÁM. 1902. BUDAPEST, FEBRUÁR 23. 49. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG évi egész évre 24 korona, Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG félévre 12 *
A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világtrónálkával) együtt egész évre 16 korona, félévre 8 *
Külföldi előfizetőknek a postai utalvány megkötésével a postai utalvány megkötésével is esatandó. (a Világtrónálkával) egész évre 10 korona, félévre 5 *

RAJNER FŐHERCEG.

RAJNER FŐHERCEG ARANYLAKODALMA.

Olyan családi ünnepély színhelye volt e hó 21-ikén a bécsi Burg, a melyre a Habsburg-dinasztiában még eddigelő nem volt példa, s a melyben csak nagy ritkán, Isten különös kegyelméből van része halandó embernek. Rajner főherceg házasságának ötvenedik évfordulóját ünnepelte. 1852 február 21-ikén vezette oltárhoz Mária főhercegnőt s azóta zavartalan boldogságban töltött el vele egy fél-századot.

Az aranylakodalom ünnepét méltó fényvel ülték meg s mint mindig, a mikor alkalom nyílik az ősz királyunk és családja iránti tisztelet és szeretet nyilvánítására, a magyar nemzet is örömmel vesz részt a szerenese-kívánatok nagy számában, melyekkel az örömműnnepen az ünnepelő párt mindenünne üdvözlik. Rajner főherceg hosszú élete alatt nem jutott gyakori és bensőbb érintkezésbe nemzetünkkel. Három ünnepélyes alkalommal üdvözölhetők őt hazánkban: 1893-ban a közszegyi hadgyakorlatok alkalmával, 1896-ban a millenniumi ünnepélyeken s 1897-ben a német császár magyarországi látogatásakor. Egyénisége nálunk is általános tiszteletben áll. Nem szükség e tisztelet és elismerés

őregbítése végett arra a szoros rokoni kapcsolatra hivatkozni, mely Rajner főherceget királyunkhoz köti, sem arra, hogy az uralkodó családnak abból az ágából származik, mely a felejtethetlen József nádort és utódjait adta hazánkknak. Az a szerep, melyet Rajner főherceg Ausztria alkotmány-történetében játszott, az a munkásság, melyet a haderő fejlesztésében kifejtett s az a lelkesedés, melylyel a tudomány és művészet irányában viseltetett, élete pályájának magában véve is kiváló jelentőséget ad.

Rajner (Ferdinánd Mária János Ferencz) főherceg 1827 január 11-ikén született, tehát negyedfél évvel idősebb a királynál. Az uralkodóháznak abból az ágából való, mely egy nagy hadvezért adott a hadseregnek: Károly főherceget, az asperni győzőt, Napoleon méltó ellenfelét. Károly főhercegnak és József főherceg-nádornak testvér-öccsere, Rajner József főherceg, a lombard-velencei királyság egykori alkirálya volt Rajner főherceg atyja. Tőle örökölte lelke szelidségét, s a nép szeretetét. A mi József főhercegnünk tehát első unokatestvére a most aranylakodalomát ünneplő Rajner főhercegnak, a kinek anyja Erzsébet szavoja-carignani hercegnő volt. E révén Rajner főher-

MÁRIA FŐHERCEGNŐ.

czeg rokonságban van az olasz királyi családdal. Olasz földön is született, Milánóban s alapos ismerője Olaszországnak és az olasz műveltségnek és művészetnek. Ezért ha az uralkodó házat Rómában, az olasz királyi udvarnál ünnepélyes alkalmakkor képviselni kell, rendesen őt éri e megbízás.

Tizenhét éves kora óta szolgál mint tiszt a hadseregben. Ifjabb korában a politikai életben is jelentős szerep jutott neki. 1857-től fogva az u. n. «állandó birodalmi tanács»-nak elnöke volt, a politikai viszonyok teljes átalakulásakor pedig 1861-ben, mint az uralkodóház liberális érzelmű tagjainak egyike, elnöke lett az első alkotmányos osztrák kormánynak s e hivatalát a februári pártens kibocsátása után, 1865-ben tette le. 1861-ben altábornaggyá léptették elő s e minőségben vett részt az 1866-iki háborúban az olasz harcmezőn, mint nagybátyja, Albrecht főherceg diadalainak tanúja. A kiegyezés létrehozásában is jutott neki szerep; azok közt volt, a kik az új alakulást támogatták. A magyar honvédség és az osztrák Landwehr szervezésekor 1872-ben az utóbbinak főparancsuoka lett s ezt a tisztet ma is viseli még, e tekintetben ugyanazt a szerepet töltve be, a melyet nálunk József főherceg. Megemlítendő, hogy az őt megillető fizetést soha nem vette fel, hanem mindig a Landwehr czéljaira fordította, később pedig alapítványt tett belőle Landwehr-tisztek gyermekei számára. 1874 óta tábornagyi rangja van a hadseregben.

Ifjúkora óta mindig tudott magának időt szakítani a tudományos foglalkozás számára is. Számos nevezetes osztrák tudományos vállalkozásban vezérszerepet vitt, nem csupán mint bökéző pártfogó, hanem mint tudós és műértő is. A bécsi tudományos akadémiának 1861 óta kurátora s e minőségében buzgón és hathatósan támogatta az osztrák tudományos körök törekvéseit. Az egiptológia terén nagy érdemeket szerzett 1874-ben a Fajumban felfedezett nagybecsű kézirat-gyűjtemény megszerzésével, a mely a tudományos világban Papyrus-Rajner néven ismeretes s mely kivált az ó-egyiptomi matematikai ismeretekről nyújt igen fontos adalékokat. Védnőke volt annak az osztrák magántársulatnak is, a mely Kis-Ázsia tudományos felkutatására alakult. Mint műbarát és műértő is nagy szerepet játszott mindig Bécs művészi életében; 1863 óta a bécsi iparművészeti és ipari múzeumnak védnőke. Az 1873-iki bécsi világiállás rendező-bizottságának elnöke volt. A bécsi tudományos egyetem most családi ünnepe alkalmából tiszteltbeli doktorai közé sorozta.

Neje, Mária (Karolina Ludovika Krisztina) főhercegnő, Károly főhercegnek, a nagy hadvezérnek leánya, tehát Albrecht főherceg testvérhuga. A főhercegnő 1825 szept. 10-ikén született. Legifjabb gyermeke volt szüleinek, egyúttal egyetlen leánygyermeke. Bátyjai, Albrecht, Károly Ferdinánd és Vilmos főherczek jóval idősebbek voltak nálánál. Négy éves korában elvesztette anyját s atyja meleg, feltűnő gondjai alatt nevelkedett, a ki őhöz látta benne a kiváló tulajdonságok és tehetségek fejlődését. Már fiatal korában öt nyelvet sajátított el tökéletesen. Ő maga szokta elbeszélni, hogy boldog emlékeztető atyja, mindig közelében akarta látni őt, még ha iróasztalánál ült is. A zenében és rajzban is sikerrel próbálkozott. Húsz éves volt, mikor elvesztette szeretett atyját. Őt évvel ezután ment férhez unokatestvéréhez, Rajner főhercegnéhez. A főhercegnő, kinek nem voltak gyermekei, könyörülettel szeretettel viseltetett

mindig a szegény gyermekek iránt. Nagy jótétevéje az árvaházaknak s gyermekórházaknak. Mind maig megtartotta szelleme élénkségét s az irodalom iránti érdeklődését. Különösen történelmi és földrajzi művek iránt érdeklődik s mivel elgyengült szemei miatt már maga nem bír olvasni, udvarhölgyei, kiknek egyike Hunyady grófnő, olvasnak fel neki órák hosszat minden nap.

Az örömnapp alkalmából a főhercegi párt mindenünne, messze országokból is, üdvözölték; több külföldi uralkodó házból is jelentek meg vendégek üdvözlőlevelekre s mindenfelől napok óta egymást érték a küldöttségek az aranylakodalmak előtti napokon.

A KÉTSZERES LENGYEL.

Raja a régi világból. (Folytatás.)

Irta Mikszáth Kálmán.

— Hogy ki vetett rád szemet? Hát úgy-e, mégis szeretnéd tudni? Hát úgy-e, még se vagy olyan szent, a milyennek mutatkozol? Csak ezt akartam tudni, barátja az érénynek!

— Ugyan, mondd meg! No ne okoskodj!

— Hát megmondom, ha rám nem nézel, ha behunyod a szemedet, belesúgom a füledbe.

Fili behúnyta a szemét, a hogy parancsolták, azután egyszerre megcsiklandozta valami édes hang, valami zúgó szót, a mely beharsogta egész valóját.

— No hát én voltam az, Fili. Elmúlt. Más lettem. Mert te nagy mamlasz voltál.

Fili egész teste zibbadozott, vére sebesen száguldott ereiben, de mikor a szemét kinyitotta — nem volt senki az ebédlőben, csak az inas, a ki új gyertyákat rakott be a tartókba. Az asszonyka megint eltűnt az alatt.

Ettől a naptól fogva nem mert többé elmenni Szalánzra, — pedig vágyott oda.

Liszky boszankodott e miatt. Hát mivel alábbvaló ő a többi atyafinál, hogy Fili kikerüljön?

Maga Liszkayné is megpirongatta ha valahol találkozott.

— Hátra kötöm a sarkadat, Fili, ha el nem jössz.

Fili zavarban volt, elpirult, hebegett valamit, de nem ment el Szalánzra. Érezte ő ösztönyszerűleg, hogy a rokoni szeretet kenyérmorzsa — és hogy a szerelem egy kád méz, de abba a morzsának nem szabad belevegyülni, mert a morzsa is elvész és a méz is megszavanyodik.

Pedig sok találgatásra adott okot. Mért haragszik? Kire haragszik? Hát még a Fili is fel-dúzza az orrát. Lássá meg az ember!

De a mint megszólják, menten ki is mentik. No, semmi az. Egy kis bogara van. Úgy sines szegénynek egyebe.

Pedig dehogy nines. Hisz csak fogalom az egész. Az egyik ember azt mondja: «nekem négy házam van Pesten», a másik ember azzal dicsekszik: «húsz fejős tehenem van», a Fili elszámlálja az ujjain: «száztizennégy rokonom van» és mind a három ember arca egyformán fénylik a meglepődéstől.

Tíz vagy tizenöt kuria az otthona, egy-egy német uralkodó herczeg csak az ingeit változtathatja annyiszor, mint Fili a lakóhelyeit, a konyháit, a pinzéit és a környezetét. Fili tehát a valóságban nagy úr, — csak elméletben szegény.

Igaz egyébiránt, hogy a mennyiben ő megúrván magát, odább megyen, épen úgy megúrvánhatják őt is. Megegett egy párszor.

Bizony egyszer-másszor mesterségesen ráz-

Goró Lajos rajza.

— UGYAN MONDD MEG! NO, NE OKOSKODJ.

ták le a nyakukról. Csak hogy arra is megvolt az akkori világban a gyöngéd forma.

— Nini, Fili öcsém, — jutott eszébe Rédekynek. Átsétálhatnál holnap, ha nines egyéb terved, Zsályára. Levelet küldök a nővéremnek, Laszlynénak, de olyan fontosat, hogy nem merem rábizni akarkire.

Fili járatos a rokonológiában és rögtön megérti a dörgést.

— Ejnye, de jó! Ugyis már régen láttam Laszlyékát.

— Mikor jössz vissza? — kérdezi a gazda enyhítőnek.

— Visszajőjök? — tapogatózik Fili.

— A hogy neked tetszik. De ha most ott találnál maradni, akkor el ne felejtjétek a virágmagokat hozni tőlük az asszonynak.

Fili most már útra készült, át volt forgatva, mint egy váltó a legközelebbi atyafira és egyik se mondta: «nem fogadom el», ott tartotta, aztán újra továbbította, hogy megint visszakerüljön megfrissülve, újnak, kívánatosnak, érdekesnek tömérdek hírrel és pletykával.

Így élt a kétszeres lengyel és soha se gondolt rá, hogy másképp is élhetne. Az évek elshantak fölőtte, az ifjúság cserbe hagyta, (de ez nem fájt neki, mert nem rokon), ősz hajak jelentek meg a fején (az első ezüst) és már csak imitt-amott volt egy atyafi, a ki «öcsémnek» szólította, a nagy többségnek Fili bácsi lett. A rokonok közül sokan elhaltak, de ez sem alterálta Filit, mert születtek és nőttek újak, a kik őt már úgy találták, mint egy vén órát, mely az apáinknak is ketyegett. Fili értéke inkább egyre nőtt. És ha ez így megy, valószínűs család erejke lesz belőle.

De nem ment úgy. Némi megpróbáltatások és kísértések következtek. Szalánzra meghalt Liszkay és mikor a familia összegyűlt a temetésre, a tor után arra kérte a rokonokat az özvegy: maradjon ott valamelyikük egy ideig, míg valami új rend lesz, mert a családok még a házfődelet is széthordják az ő, meg az árvák feje fölött, ha nem látnak itt valakit, a ki kalapot hord.

— Hát talán jó lesz a Fili, — vélték a legöregebb atyafiak. — Az úgy is ráér.

Az asszony némán intett a fejével, hogy az is jó lesz. Fili vörös lett, mint a karmazsin és szabadkozni próbált.

— Nekem nem sok hasznomat veszi Mariska, (Liszkykének Tóth Mária volt a családi nevén.)

AZ ERZSÉBET-SZOBOR PÁLYATERVEI. — Donáth Gyula pályaterve.

— Eredj a pokolba! — pörkölt rá Hettyesy Kristóf, a ki akkor volt fiatalember. — Annyit csak te is érsz, mint egy felállított bakkusz a buzatáblán.

Fili hát ott maradt. Eleinte szokatlan volt neki, alig mert beszélni az asszonynal és olyan furcsa, nyugtalan érzései támadtak. Valami jelenettől tartott. Némelykor nem volt magával meglepődve s egész éjjelen elgondolkozott élete folyásáról. Nappal a gyerekekkel hancuzozott, azok fölmasztak a térdére, hátára, tépdesték a szakállát, befogták a kis játékkocsijukba és hajtották a szobákon keresztül, mint egy vén lovat.

Valójában a gyerekeké volt Fili, azok majd megbomlottak érte. Ő is mindent megteett nekik, a mit kívántak. Már persze a mit lehetett, mert a kis zsarnokok sok mindenfélét kívántak.

— Fordítsa föl az asztalt, Fili bácsi.

Fili bácsi fölfordította. Tetszett nekik a föl-fel meredt négy lába.

— Fordítsa föl a tálat.

Fili fölfordította a tálat és mind kipotyogott belőle a sok ropogós cseresznye. Uccu rohanjatok rá! . . . A ki kapja, az marja.

A mama haragudott, zsörtölődött.

— Fordítsa fel most már a mamát is, Fili bácsi.

Csitt, ti kis gézengúzok. Nem látjátok, hogy a mama milyen szomorú.

Tényleg hallgatag volt egész nap, alig szólt egyet-kettőt gazdasági ügyben Filivel, ha kérte, hogy nézzen utána ennek, annak. Egyébként közömbösen, érzéketlenül czipelte az egyik nap nyugét a másik után. Gyakran sirt ott is, a hol nem látták. Hát semmi az, majd kiolvad, majd beszédesebb lesz, de még nagyon új a fekete szoknyája.

Fili ezalatt megszokott Szalánzon. Úgy tetszett neki, mintha az egész világ megváltozott volna és a nap folyton sütné. Olyanformát is is érzett, hogy valami nagy dolognak kell történni. A levegőben lebegett. A természet is előkészült rá. Falevelek zúgták a parkban, virágok lehelték, madarak csipogták, sőt még a macska is sejtett valamit, mert a sárga szemével sokszor vetett egy-egy kémlő pillantást, hol a Filire, hol a szomorú asszonynra.

Hanem elmúltak hetek, havak és az asszony szomorúsága nem enyhült, hidegsége, közönyössége megmaradt Fili türelmetlen kezdett lenni. A nagy jelenet nem akart bekövetkezni. Olyan volt az az asszony, mintha meg volna fagyva. Pedig de szép még, ejnye, de szép még.

Fili most már nem hogy félt volna a nagy jelettől, de azon vette magát észre, hogy várja. Ha nem is az egészét (mert az sok volna egy embernek egyszerre), de legalább valami részét, valami rügyecskét, a miből ki lehet már sejteni a virágot.

Hanem bizony a második fekete ruha is elkoptott már, de nem jött a rügy.

Rügy helyett azonban megjött a pünkösdi ünnepekre az odaváló református papnak, nagytiszteltű Fekete Sámuel úrnak, a mérnök fia, (a ki valami vasutat épít most Sziléziában). Szép, deli fiatal ember volt; úgy látszik, hogy már régebben otthonos Liszkayéknál, bebenézett a kastélyba és egy kicsit szétbeszélte az asszonykát. Nagyon szellemesen tudott csevegni, meg is nevette egyszer Liszkayné. Fili még örült neki.

Hát még sines végkép befagyva, — jelezte nagy örömmel a nótáriusnak, a kivel a réten találkozott.

— A kigyó mindig kienged, — felelte a nótárius.

E közben azonban nagy dolgok estek a külvilágban. A nagy pört, melyet még a konziliárius idejében és támogatása mellett kezdtek a rokonok Esterházy ellen, megnyerték, a legfelsőbb bíróság odaitéte a hateres holdas Holyánka-pusztát, valahol a pokolban, Ugocsa vármegyében.

Nosza összeült a nagy családi tanács öreg Rédeky Gábor urammal, disponálni a birtok felett.

Némelyek a felosztás mellett kardoskodtak, mások az eladást tanácsolták, de a többség előtt a familia jövőnd nagysága és ragyogása lebegett. Hagyassék a birtok közös családi uradalomnak. Valamely családtag gazdálkodjék benne és levonva a saját fáradsága díját, az évi jövedelmet ossza fel a rokonok közt az örökösödési arány szerint.

Elfogadták nagy többséggel.

— De most már ki menjen oda gazdálkodni?

A tekintélyes Vajda Pál emelt szót.

— Én Lengyel Fülöpöt ajánlom. Az ő apja taszította be perünket jó kerekvágásba. A hála is valami, de különben is Fili rokonunkra fér rá a legjobban; legyen úr öreg napjaira.

Nem volt ellene egy hang sem. Úgy van, helyes, jó lesz a Fili. Pedig mindenki tudta, hogy nem lesz jó. Rossz gazda lesz, de mindegy, legyen egyszer úr már a Fili.

S a mint szokás ilyen nagy eseménynél,

legott hintóra ültek Rédeky és Vajda uraimék és megvitték neki a megbízatásról kiállított okmányt Szalánzra.

Mikor elmondták Filinek apróra a nagy szerencsét, a mi érte, a helyett, hogy a nyakukba esett volna, egyszerre elsápadt.

(Vége következik.)

«JULIUS CAESAR» ÉS A NEMZETI SZÍNHÁZ.

A Nemzeti Színház Shakespeare Julius Caesar-jának föllevenítésével ismét egy lépést tett azon cél felé, a melyet hivatásánál fogva szolgálnia kell. Az előadás siker az intézetre, de intő jele annak is, hogy nemesítő irányra szomjazik a közönség. A darab hetedik előadását néztem meg. Telt ház fokozódó érdeklődése követte annak minden mozzanatát. Az előadás főérdekesége első sorban maga ez a közönség. Legyünk őszinték és valljuk meg, hogy évekkal ezelőtt a lehetetlenségek sorába tartozott, hogy pár hét leforgása alatt hétszer ismételjék meg Julius Caesart. Évente néhány-szor került elő s akkor is az úgynevezett mérsékelt árú ifjúsági előadások számát szaporította; egy évized óta pedig csakis hírből ismeri azt a Nemzeti Színház.

Tövedés lenne kizárólag annak javára róni a fordulatot, hogy magasabb színvonalon áll az előadás. Nincs az akkor és a most között lényeges különbség. A tíz év előtti Nemzeti Színháznak «Julius Caesar» tolmácsolására ép úgy megvolt a maga művészi ereje, mint a mostaninak, sőt részletekben magasabbat is alkotott; de egészen véve vonatottsággal ment a dolog. Hiányzott a közönség együttérzése s magára maradtan, szükségszerűleg lanya munkát végzett a színész. Ma nőtön nő a kapcsolat s ezen a nyomon, összességében jobb az előadás a régi-nél; mi már a vezető kéz érdeme.

Vajjon hogy állította helyre az együttérzést a színész és közönség között? Nem a régít alakította át, hanem újat teremtett magának. A régi megszokta a rendes táplálékot; nem találta meg és másutt kereste azt. Most pedig az az elem kezd felváltani, a melyiknek izlése tisztább itala szomjazik, melyből azonban csak hébe-korba öntöttek neki. Pedig érdemes ezzel a társadalmi réteggel különlegesen számolni, sőt a Nemzeti Színháznak, mint állami intézménynek egyenesen ez a kötelességű feladata; fölvirágzásának pedig egyetlen biztos alapja. Mennél erősebben ki tudja domborítani azt a jellegét, hogy úgy a darabok megválasztása, mint a játékmódor tekintetében a finom izléssel párosult nemes irányzatnak öntudatos és következetes czéja vezérli, annál biztosabban megnyeri a főváros hétszáz ezer lakójának azt a nagy elemét, a mely eddig egyenesen visszahúzódott minden színházról.

AZ EMLÉKMŰ ÉS KÖRNYÉKE.

A Nemzeti Színháznak a lefolyt évtized alatt az volt a baja, hogy nem tudta megérteni az időt. Csak hogy erre az akkori fogatkozásra mentése is van. Negyven esztendeig versenytárs nélkül állott s egyszerre csak arra ocsudik, hogy egyik színház a másik után épül körülötte. Nem volt könnyű feladat rögtön alkalmazkodni ahoz, hogy minden keletkező vállalat dézsmált egyet-egyet a műsorán. Előszere-ttel csimpszkedett épen abba, a mit elvitték tőle s a helyett, hogy a nyugóktól való megkönnyebbülésén föllelékzik, versenyezni kezdett a magánszínházak ürességeivel és lemaradt a versenyen; erős fűszerekhez szoktatott publikuma pedig oda szállinkozott, a hol még csipősebb eledel várt rá. Aztán meg egyszerre csak arra ébredt, hogy rövid pár év alatt olyan művészcsoport fejlődött a Vigszínház falai közt, melynek alkotásai nemcsak az egyesek kiválósága, hanem összjáték tekintetében is feltétlen elismerésre szereztek érdemet; s hogy az a színház a komoly műfajt is jelentékeny sikerrel műveli. Ott pezsgő élet, előretörés, ambíció — s itt még mindig az a tévhit, hogy maga a hagyományos tekintély is biztosítja az elsőséget.

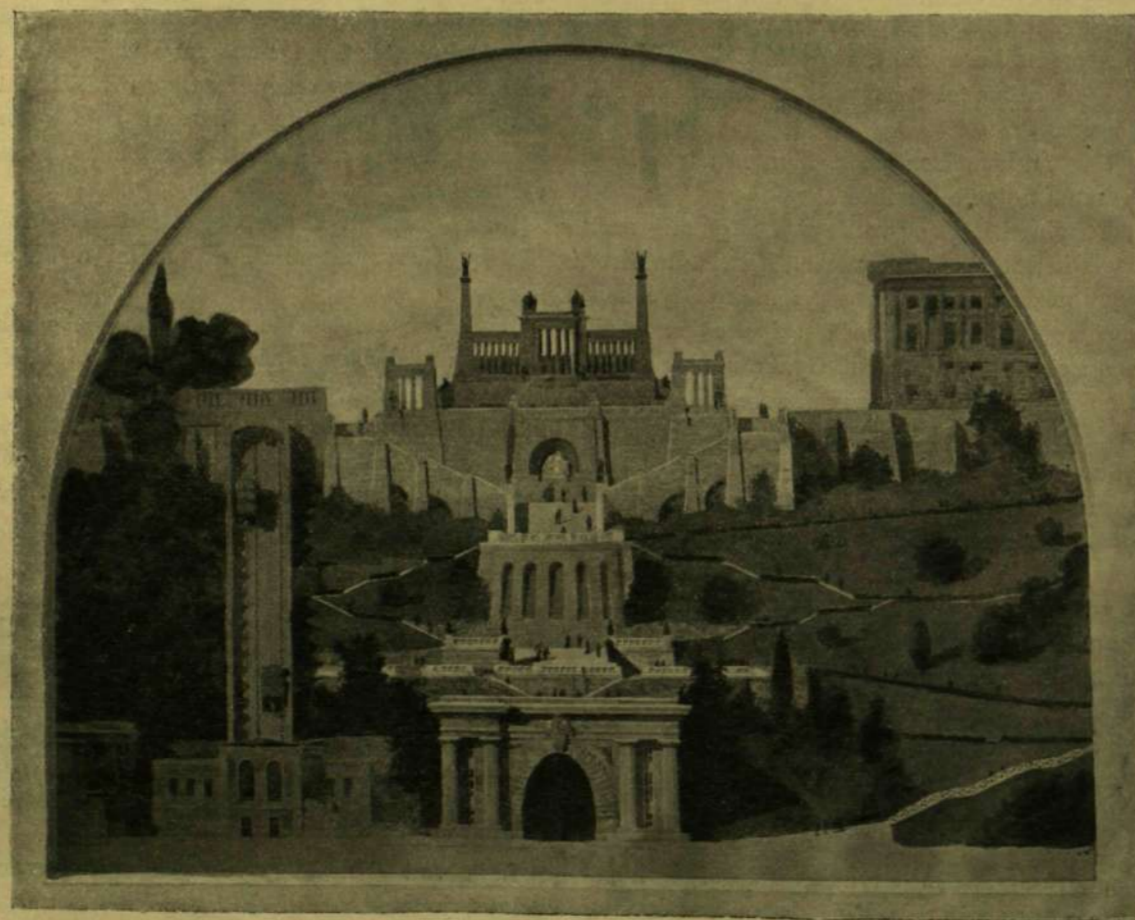
Ebből ki kellett ábrándulni s ma már meg is állapítható az üdvös fordulat. Nincs többé aluszékonyosság. Mozgalom váltotta fel a nyomott hangulatot. Talán egy kissé sok is a jóból, hogy sűrűn követi egymást az újdonság, mert szerepe lelkiismeretes tanulmányozására csekély időt enged a művészeknek, de hát a mozgékony életre keltésnek egyik első eszköze. A későbbi idők tapasztalata leszűri majd abból a marandót, a mit az élet pezsgése fölvetett.

Az irányzat ellen se lehet kifogás. Ezúttal csak a külföldi termékeket értem. Azoknak léhaságai rontottak a Nemzeti Színház jó nevén legtöbbet. Hogy csak a most folyó téli évad újdonságaira tekintsek, sorrendben ezek a nevek merülnek föl előttem: *Ibsen, Hauptmann, Sudermann, Brieux, Capus* és *Shakespeare*. Hát itt csak egy a kivétel. A *Capus* neve nem illik ebbe az előkelő társaságba. Az ő üres, léha «Szerencsés»-je, harmadrangú színházak nézőterének szórakoztatására való. Csak hogy nem a *Capus* adja a műsor jellegét, hanem a többiek. Azok mindegyike eszmét képvisel. Műveik lélekmesztők, gondolkodásra ösztönzők és oktatók. Mellékes kérdés, hogy tartós vonzerő jár-e nyomukban. A fő, hogy a Nemzeti Színház saját különleges egyénisége hivatását szolgálja általuk.

Ibsent nemcsak szűkebb hazája tekinti géniusznak, hanem az egész szellemi világ; Hauptmann és Sudermann pedig s különösen az előbbi a német irodalom újabbkori zászló-bontóinak legtehetségesebb képviselője. Ibsen költői látásával s érzékével a betegesen finom idegzetű emberek lelki világába vezet. Hauptmann az alsóbb rétegek, a munkásosztály nyo-

morát tárja ki előttünk. A lélek rejtélyeit kutatja az egyik, eszme szolgálatában áll költői emelkedettségével a másik. Méltó helye van köztük a francziák «Brieux»-jének, a ki tisztá, emelkedett légkört áraszt a színpadon és mesterileg adja alakjainak ajkára azok egyéniségéből kifolyó párbeszédsvörsére a szót.

Hogy a mi közönségünknek nagy visszhangra talál a társadalmi kérdéseket tárgyaló Brieux-féle irányzat, ismert dolog, de hogy «Julius Caesar», Shakespeare-nek az a darabja, melyben a szerelmi kérdés teljesen hiányzik, rövid időközökben, gyakori ismétlésekkel telt házak érdeklődését kösse le, az eredményszámába menő újabb keltező tény. Jele annak, hogy élet-szükség a tisztá irány, s hogy ápolására megvan a kellő művészi erő is. Megfér annak keretébe a tragédiától a bohózatig mindaz, a mi nem az értekek, hanem a lélek szolgálatában áll. Amazt ügyis bőségesen ápolja a zugkavé-házak fojtó légköre. Egyetlen jogosult, köteles cél, hogy mindazt kiküszöbölje köréből a Nemzeti Színház, a minek ezzel a méltóval a legcsekélyebb közönsége van.

A VÁRHEGY ÉS AZ EMLÉKMŰ A LÁNCZHÍDTÓL NÉZVE.

AZ ERZSÉBET-SZOBOR PÁLYATERVEI. — Zala György, Bálint és Jámber pályaterve.

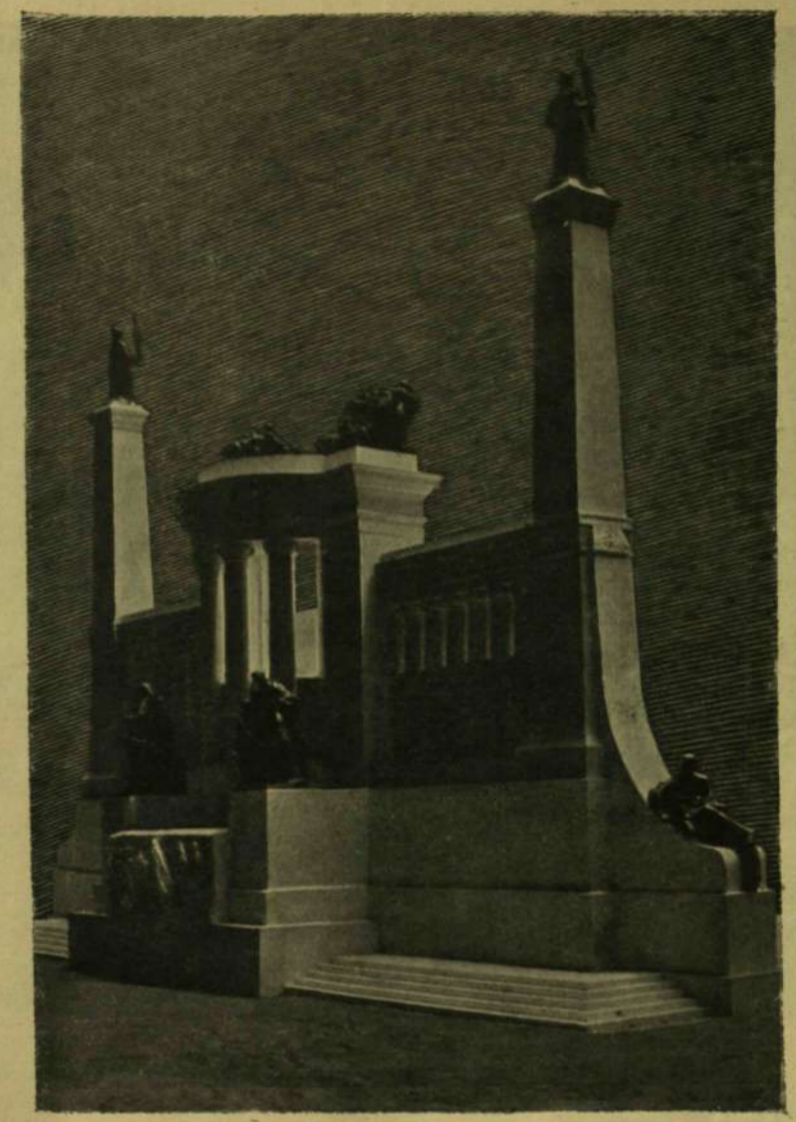
A mi az előadást illeti, az a maga egészében érdemes arra, hogy széleskörű érdeklődés jusson ki részéül. Élénk mozgalmat tüntetnek elő a népjelenetek, összevágó, gyors egymásutánban érvényesül a párbeszéd, egyesek pedig kiváló nyújtanak.

A czímszerep első kísérlete volt Gál Gyulának s jelentékeny adott, a mi nem könnyű dolog, mert alakításában csakis Julius Caesar halála körülményeire szorítja őt a darab, a melynek úgyszólván bekezdéseül végeznek Caesarral az összeesküvők; annak lelke s mozgatója, azonban, halála után is ő marad. Vérszelleme kísérti Nemezként a «henteseit», mig nem lecsap rájuk Philippinél.

Kettős lelki mozzanatot kell érvényesíteni «Caesar»-ban a színésznek. Az általános emberit, halála előérzetét, s a közélet emberének különleges characterét, a mely rögtön legyűri a gyöngeség pillanatnyi sejtelmét. A vész előérzete felvillan Caesarban már a Lupercal ünnepe menet, a mint megpillantja az úton Cassiust. «Sovány, éhes színű.» «Nincs, ki jobban kerülöm kéne, mint e fonnyadt Cassiust»: veti oda az oldalán haladó Antoniusnak; de sietve egészíti ki azzal, hogy «Én Caesar vagyok!» Aztán jó a feleségének az álma, a ki annak hatása alatt esdve kéréli, hogy ne menjen a Tanácsba. Nyomasztó, rémes látományok gyötörték Calpurniát a végzetes napot megelőző éjjelen át. Egész természetszerűleg, nyugtalanító az az asszonyi szivre, még ha nem is tudja alapját kikutatni az okoskodás. A lélek titkos rejtélyei közé tartozik, hogy időnként a meggyőződés erejével kapja meg azt a sejtelmes szorongásnak érzete s hogy gyakran igazat ad annak a következés. Caesar-nak, a világhódítóknak lelki egyéniségével is összefér, hogy a felesége esengéseire ismét hatalmat nyer benne az emberi. De csakis pillanatra. Az összeesküvők egyike abban a percben kopogtat nála, hívni őt a tanácsba, a mikor Calpurnia aggályait ép azzal az elhatározással hallgattatja el, hogy kívánságával egyezzen, ma hon marad. Ennek megfelelő kurta, visszautasító választ kap tőle az érte jövő Decius Brutus is. De az nem tágit. Neki ma okvetlenül el kell vinni őt a Tanácsba. Ismeri lelkületét. Sima ügyességgel azt hálózza körül: «Calpurnia rosszal álmodott: Azt, hogy szobor-doból vér szökölt s hogy abban pár ember örömmel fürdette kezét. Hisz ez nem rossz. Az annyit jelent, hogy éltető vért színek belőled az emberek. Aztán meg gyöngeségedül is vehetné a Tanács, hogy elhatározásodra feles-

A KIRÁLYNÉ ALAKJA.

AZ EMLÉKMŰ A VÁRHEGYRE TERVEZETT TERRASZRÓL NÉZVE.

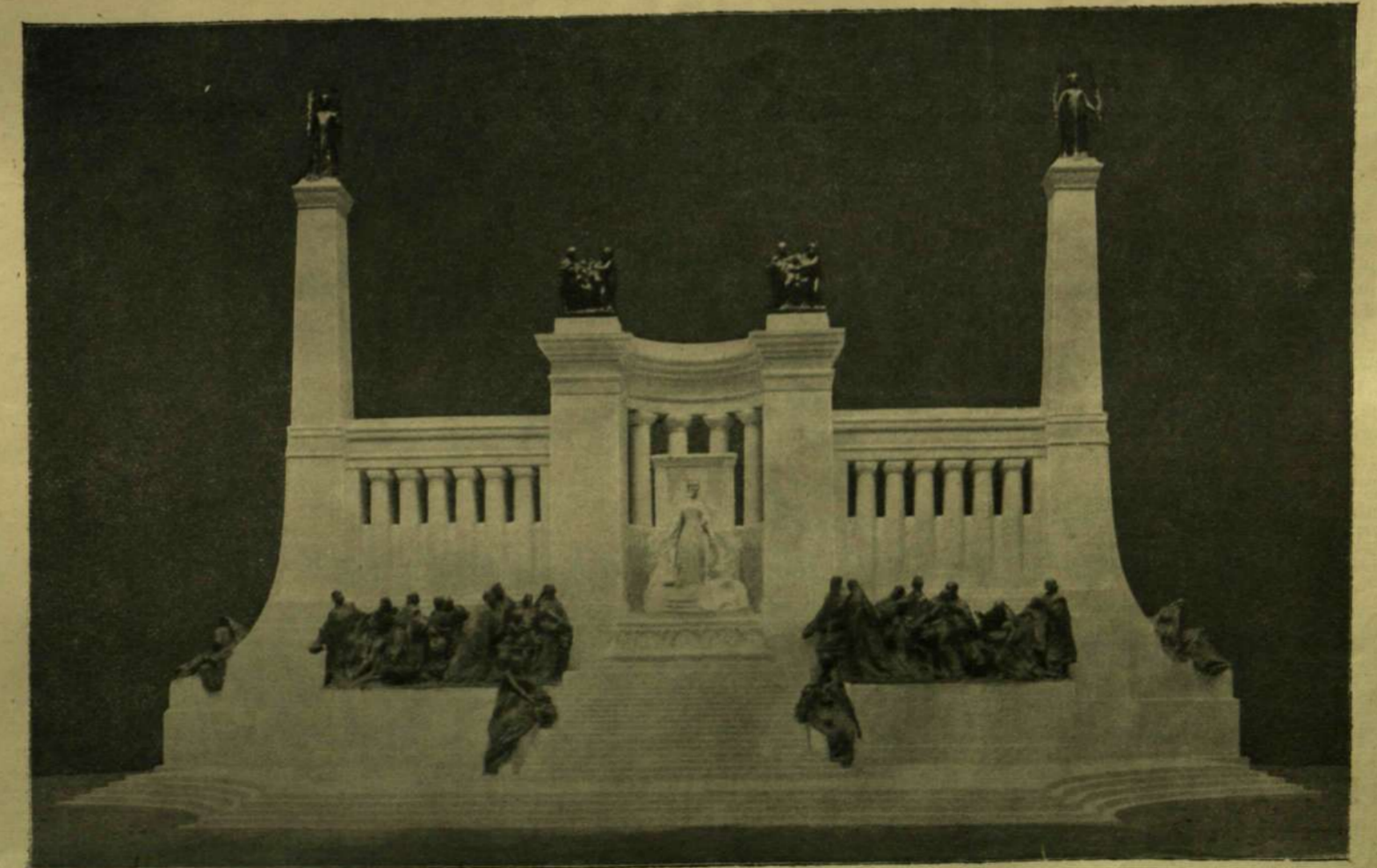
ged álma dönt.» Erre az érintésre Caesar fölegyenesedik és megy a Tanácsba.

Ezt a sejteltől megkapott, föl-fölvillanó lelki ingadozást karakterisztikusan érvényesíti Gál Gyula; de kevésbé sikerült a Caesar megöletésével kapcsolatos az a jelenet, a mikor Publius Cimber szabadságának visszazárását kéri tőle térden csúszva, az össze-

esküvők s a melyet ő visszautasít. Ebben nem volt meg a kellő hangárnyalat. Inkább egy pörbeszállónak a hatását tette; holott a királyi visszautasítás magasból jövő, nyugodt, megvető hangjának kellett volna érvényesülnie.

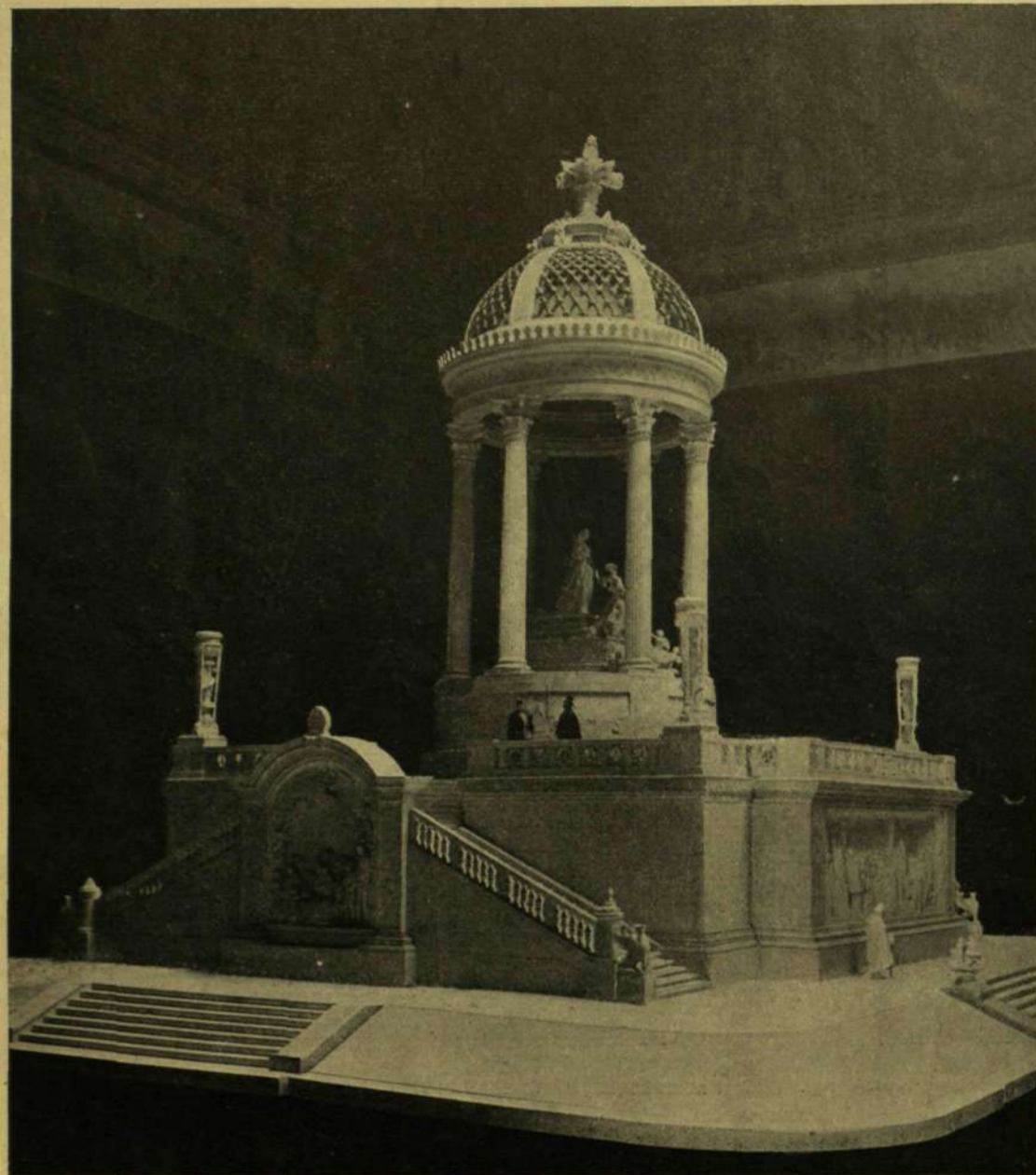
Gál mellett másodsorban Beregit említem, mint a ki szintén először próbálkozik Antoniuszal, Caesar lelki hívével. Shakespeare-

nek azt a mesteri beszédjét, a melyet a nép felzúditása céljával Antonius ajkára ad, mesterileg mondja el Beregi. Annak minden szava kellő hangsúlyban részesül és teljesen érthetővé teszi azt a hatást a melyet a lázongásban kitörő tömeggel elér. Művészileg átgondolt fokozattal mondja el a tragédia fordulópontját képező azt a beszédet, Caesar holtteste fölött.

AZ EMLÉKMŰ A SZENT-GYÖRGY-TÉR FELŐL NÉZVE.

AZ ERZSÉBET-SZOBOR PÁLYATERVEI. — Zala György, Bálint és Jámber pályaterve.

AZ EMLÉK FELSŐ RÉSEZE.

A szószékről lejövet, azonban, midőn a holttemhez juthatás céljával a népen keresztül utat tör, keresettség van a mozdulatában, a mint hogy ugyanezen hatást tette rám akkor is, a mikor először megpillantja Caesar holttestét, közvetlen a merénylet után; s a mikor színes kézzorításokkal nyeri meg a «henteseit.» A természetes egyszerűség a mozdulatokban lényeges arra, hogy teljes legyen ezen kiváló alakítás harmoniája.

Brutust Szacsavay, Cassiust Gyenes adta. Mind a kettőnek már az előző időkből bevált alakítása. A darab oroszán része az ő vállait terheli, mert hát «Julius Caesar» tulajdonképpen véve a Brutus és Cassius végzetének a tragédiája. Brutust ideális gondolkozása viszi arra, hogy ő is tört emel, Cassiust egyenesen az a vád, a melyet címül használ az ölésre. Nagyratöréssel vádolja Caesart, a kinek tényleges nagyságánál fogva joga is volt arra, hogy mások parancsolója legyen; holott a Cassius belsejét jogosulatlanul eszi az, hogy eléje vágjon annak, a kivel lélekre, szellemre, erőre nem mérkőzhetik.

Brutus, az eszmélkedő, a kiben van valami Hamletből is, talál a Szacsavay egyéniségéhez. Higgadtan tépelődik önmagával, lelke alaphangulatának megfelelően húzódozva a tetőtől. Arra őt ép úgy ingerelni kell, mint a hogy Hamletnek is mindig külső rugóra van szüksége, hogy eselekvessé is feszüljön benne az eszmélkedésnek a húrja. És mint a hogy a dán királyi lelke minden aljasságra, jellemgyöngéségre fölzúdul, ép úgy kitor ő is Cassius ellen annak hírére, hogy nem tiszta kezű. Erőtől duzzad az a jelenet, a melyben szemére lobbantja ezt neki. Az indulat viharával foly köztük, a hallgatót is magával ragadóan a szóharcs s ép oly megható az egyszerűség, a melylyel a félreértés eloszlatása után, nyújtják egymásnak szívvel-lélekkel a jobbot.

Különösen is kiváló Gyenes Cassiusának a darab bevezető részét képező az a főmozzanata, a melylyel Brutusban — testi s lelki erejéről

tükröt mutogatva neki — szítja az ambíciót s a melylyel a Julius Caesar megölésére vivő tette sarkalja őt. A Szacsavay Brutusából itt nem mindig Shakespeare Brutusának igaz hangja beszél. Időnként a közönyösség hatását teszi. Pedig nem az. Cinna a közönyös, mint a kiben elfásult a kedély. A nagy cél azonban őt is tette készíti. Cinnának nem fáj semmi; míg vele szemben Brutus ép a kedélyének a rabja s beteg; s mint ki saját belsejével egyenetlenkedik, többszörösen is érzi mindazt, a mi bántja. «Lelkem borítja csak magamra tér; Brutus lelke csak önmagával küzködik» mondja Cassiusnak ő maga. Brutusból sohasem a fásultság, hanem mindig az érzés hangja beszél.

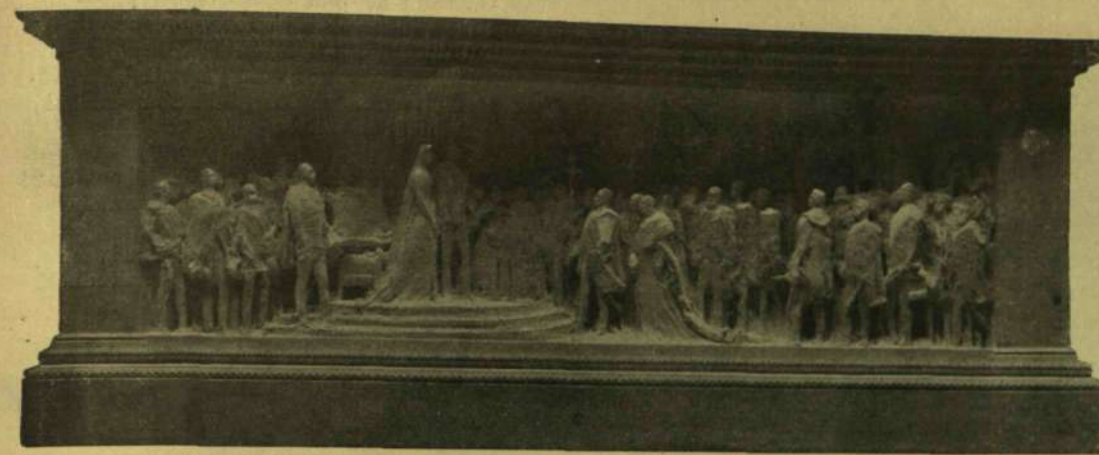
A Gyenes hangárnyalata se mindig a Cassiusó. Itt-ott a Jágóéra emlékeztet. Jágó elvetemült, aljas lélekkel bizgatja Othellót; Cassiust a hatalomvágy mellett a meggyőződése vezérli s nemes lelke a halálában is megnyilatkozik. Önként keresi azt, a mikor Caesar megölése után, annak barátaival, az ő ügyök vesztére vivő harcra kerülnek. Merényletük sikerül; de nyomon követi azt nyílt küzdőterén a bukásuk. Julius Caesar hívei kerülnek a rúdra; erről azonban már «Antonius és Cleopatra»-jában számol be nekünk Shakespeare, Plutarchus iratai olvasásának hatása alatt.

Egy francia fordítás után készült és 1597-ben, Shakespeare 15 éves korában megjelent s később több kiadást is ért angol fordításból (A francia fordító: Amyot, Auxerre-i érsek; az angol fordító: North Tamás) ismert meg Plutarchust s abból vette Julius Caesarra vonatkozó történeti anyagát is, a mint azt az ő angol kutatói rég megállapították. Érdekes a Shakespeare «Julius Caesar»-ját a Plutarch angol fordításának szövegével összehasonlítani. A tragédiának különösen a Caesar megítélésével kapcsolatos körülményei teljesen fődik a Plutarchus által arra vonatkozólag előadottakat. Sőt a Julius Caesarnak tulajdonított mondások egy részét szó szerint is átvette tőle Shakespeare. Hogy csak néhányat említsék: Calpurnia álma, Caesart tartóztató eseménye, s annak az a visszautasítása, hogy a «gyáva többször hal meg sir előtt; a bátor egyszer izli a halált» s ugyancsak Caesar gyanakvó előérzete Cassiussal szemben, a kiről azt mondja, hogy

RÉSZLET A VÁROLDALBÓL.

AZ ERZSÉBET-SZOBOR PÁLYATERVEI. — Strobl Alajos és Gerster Kálmán pályaterve.

DOMBORMŰ. SZILÁGYI DEZSŐ A TÖRVÉNYHOZÁS NEVÉBEN ÜDVÖZLI A KIRÁLYI PÁRT.

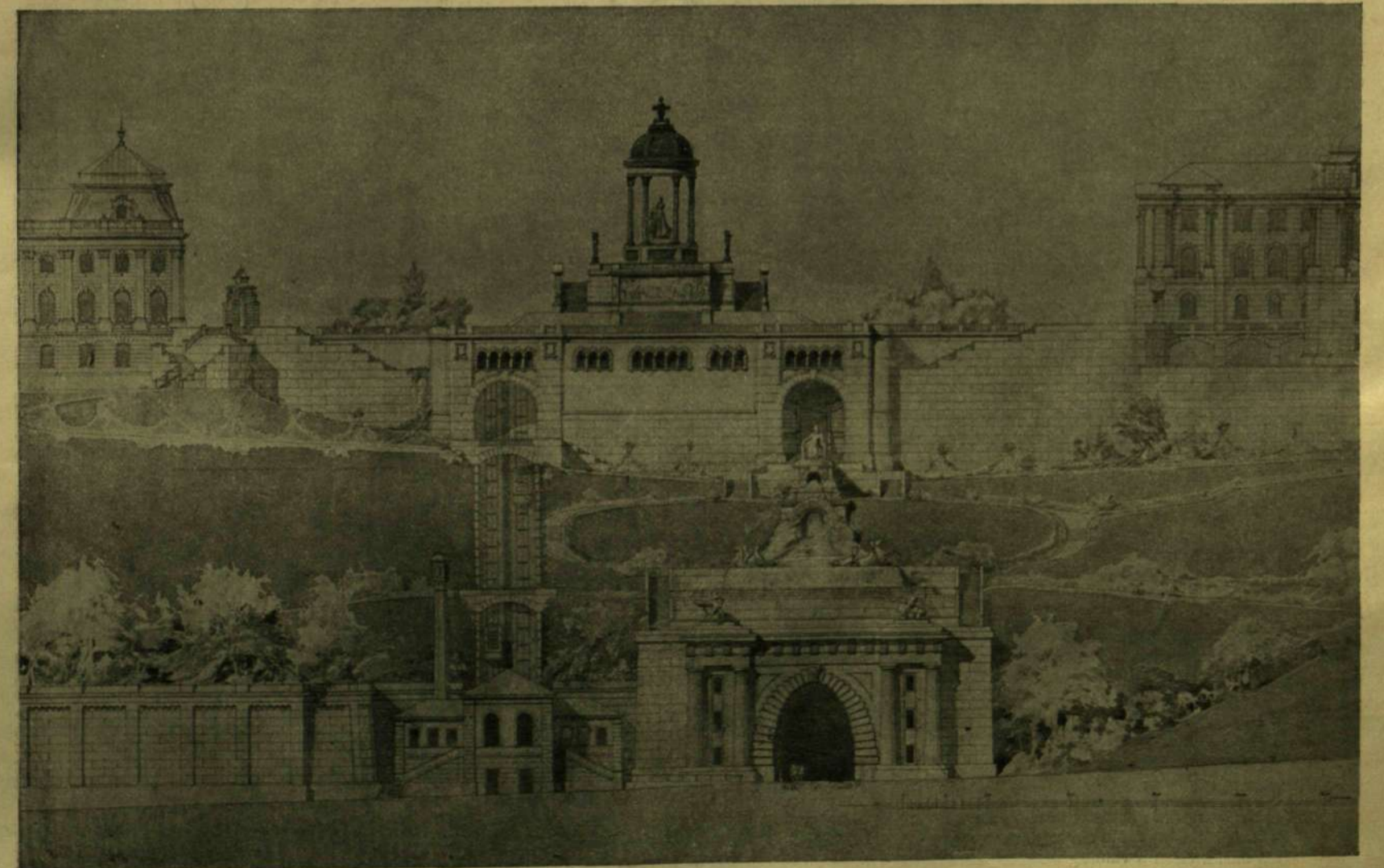
A KIRÁLYNÉ ALAKJA A GÉNÍUSZSZAL.

TOLDI MIKLÓS.

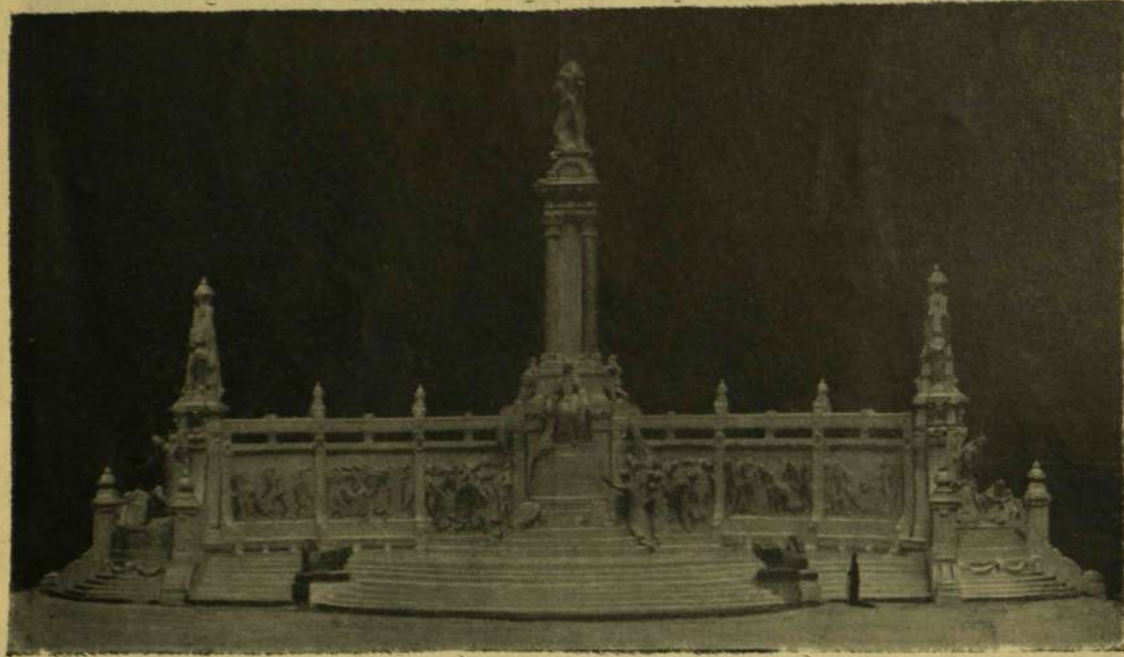
«sovány, éhes színű, sokat tűnődik s ily ember veszélyes» — mind megtalálhatók Plutarchusban. Nem folytatom tovább. Ebben a keretben messze vinne az. Ennek az összehasonlításnak legérdekesebb része, hogy mit nem tett Plutarchusból magáévá Shakespeare s hogy a nagy gondolkodó és jellemalkotó mikép röpül a maga saszámnyain, csakis egy kis anyagot véve ki a történet könyveiből.

De nem végezhetek a nélkül, hogy meg ne említsem a tragédia nőalakjait is, mint a kiknek mostani személyesítői szintén először jelentkeznek ezen szerepeikben a színpadon. Caesar feleségét Paulayné, a Brutusét Hegyessy Mari adta. A kettő közül az utóbbi igényel nagyobb erőt. Hegyessy Marinak erre csak szelid, behízog, lágy hangjai voltak. Portia akarat-erős asszony. Az nem könyörög, hanem hitvesi jogának öntudatával kéri az urát, hogy ossza meg vele azt, a mi győtri s hogy a saját lelke könnyebbítésül közölje vele, miért osont ki tőle éj idején s mi titkos célból suhan-

AZ EMLÉK ÉS A VÁRHEGY.

AZ ERZSÉBET-SZOBOR PÁLYATERVEI. — Strobl Alajos és Gerster Kálmán pályaterve.

AZ EMLÉKMŰ ELŐLRŐL NÉZVE.

tak be hozzá hajnal felé álarcos emberek. *«Erőmet én kemény próbára tettem: czombomon önként sebet ejték; ezt türelmesen viselhetem s ne férjem titkait?» «Cato leánya vagyok.»* Ez adja meg a Portia lelkületét; aztán meg az a rövid, de nagyon jellemző jelenet, a melyet ezúttal kihagyott a darabból a Nemzeti Színház. Brutus már a Tanácsban van a társával. Portia együtt érez velük, s ég a nyugtalanságtól a lelke, hogy mi lesz az eredmény. Az inast futtatja: hozzon hírt a Tanácsból. Lelki háborgása azonban oly erős, hogy alig képes szót találni, a mely ne árulja el a fiú előtt, hogy ő tudja, mi készül abban a senatus ülésben. *«Van férji lelkem; de csak nő erőm. Nőnek mi terhes titkot tartani!»* — vivódik önmagával s kergeti hárért a fiút, a ki tulajdonképpen véve azt se tudja, mi hírt kell neki hoznia. Ezt a lélekerős és az urával nemcsak mint férfiával, hanem mint a közélet emberével is együttérző asszonyt a Shakespeare szellemének teljesen megfelelően adta valamikor Jászai Mari.

A Calpurnia szerepe nem ily jelentős feladat. Charactere a Portiának egész ellentétét képezi. Itt kivételes erő, amott gyöngy asszonyi lelkület. Portiánál az ész és szív együttes aggálya, Calpurniánál tisztán az asszonyi szívre szorított esengés, midőn rosz álmaira hivatkozva, sejtelmes érzés nyomása alatt tartogató vissza az urát a tanácsból. Paulayné ennek igaz hangokat adott.

Egészben véve élvezetes előadás a Nemzeti Színháznak mai *«Julius Caesar»*-ja, a melynek még a népjeleneteit is olyan művészi erők emelik, mint Újházi, Vizvári, Gabányi.

Szűry Dénes.

BÁRD MIKLÓS KÖLTEMÉNYEIBŐL.

Egy asszony, a ki szép volt, jó volt...

Egy asszony, a ki szép volt, jó volt
És sokat szenvedett,
Az élő gyász, elszállt a földről,
Elérte az eget.

S hol égi láng lobogva rejti
Az Őrnak szent szinét,
Megáll, kezével eltakarja
Töráttalvert szivét.

És elhallgat a sergek ajka,
Az Őr im szólni kezd,
Átreg az égen szent haragja:
Ki tette véled ezt!?

A nő lenéz, hogy rámutasson:
Atyám, ez az, ki őt!
De ott hal el a szó az ajkon,
Kitérülván a föld.

És látja, mivel gyász nem ér fel,
Sem földi fájdalom:
Mi bús, kietlen a valóság
E bolygó csillagon.

S hogy csak az ég magas belátni
E zordon nagy mívet,

AZ EMLÉKMŰ KÖZÉPSŐ RÉSZE.

AZ ERZSÉBET-SZOBOR PÁLYATERVEI. — Telcs Ede és Téry Emil pályaterve.

Odavan a kedvem, tépelődöm, félek, —
Hiába, hiába, nem lesz ebből ének!
Csupa tördelt hangok.
Tüze, ragyogása oda van a nyárnak,
Idelelni borongnak, magasba nem szállnak,
A miket én dallok.

Hátha mégis tudnék, szárnyaim kibontván?!
Késő! a tél ott ül már a hegynek ormán
S lekészül a völgybe.
Nézd el csillogását őszi fejednek,
Tedd félre a lantot, tild meg a szívednek,
Hogy örömet töltsse!

Ősz szálak! tanu ti egy néma búnak,
Csillogó követi a hatalmas úrnak,
A dermesztő télnek.
Nézem csillogástok, elborulva nézem,
A befagyó tónak minden kinját érzem
S elhallgat az ének.

Van bennem, van...

Van bennem, van, tagadhatatlan
Még szittya vér és szittya hajlam,
Mely néha pezsdül, néha gerjed
S a kulturának bajjal enged.

Keleties kissé, belátom,
Az ízlésem, a fölfogásom.
S mint ilyen, jó turáni módra,
Nem indulok fel szére-szóra.

Nem tör ki láz, ha egyben, másban
Szép s jó mévelt a honfitársam:
Szoborban, versben, avagy éppen
Csengő dalokban, színes képbén.

De nézve, hallva derű tölt el,
És épülök csöndes gyönyörrel,
Ki jót adott és szépen adta,
Mind emberem, az Isten tartsa!

De ott, a hol legény magáért,
Egy-egy legény kitesz magáért,
Lobbot vetek, miként ha szikra
Szívembe alvó lángot szítta.

S ha látok férfit büszke kedvvel,
Harczban viharral, elemekkel,
Ujjongva száll felé a lelkem
S a bátor tettért megrigylem!

AZ ERZSÉBET-SZOBOR PÁLYATERVEI.

Az Erzsébet királyné szobrára érkezett pályaműveket folyvást nagy közönség nézi a Műcsarnokban. Látszik, mily nagy az érdeklődés. A kegyelet és műérdek mellett még egyéb is foglalkoztatja a nagyközönséget ép úgy, mint a művészeket és szakembereket. A mikor a pályázat már eldőlt, akkor vetődik föl egy új kérdés, a mi a pályázat feltételei közé nem is tartozott, de egy pár pályázó mű nagyon elevenen fölveti. Mind többet beszélnek arról, hogy a királyné emléket oly monumentális mű örökítse meg, mely egészen átalakítsa azt a helyet, a hová szánták. A szoboremelés összekapcsolódott a városrendezéssel, mert Zala és Strobl tervei nyomán most már valóságos városrendezésről hallani, a budai vároldal beépítéséről, és a szobor olyan építészeti kiképzéséről, hogy a Duna tulsó partjáról a pestiek is gyönyörködhessek benne.

A pályázatot újra kihirdetik, s előre is nagyon vitás, vajjon a feltételek közé ne vegyék-e föl a monumentális jelleg olyan hangoztatását, mely valóságos építészeti megbízatást foglalna magában az alagút fölötti hegyoldalra nézve. Sokan megszerették azt a gondolatot, hogy a szobor ne a budavári Szent-György-tér számára készüljön, hanem az egész város számára. Ez úgy volna lehetséges, a mint Zala és Strobl tervezetei mutatják, ha messze magasló és nagy kiterjedésű építkezések veszik körül a szobrot. Vannak azonban elegenden, a kik a Szent-György-térre szánt szobor mellett akarnak maradni.

A KIRÁLYNÉ ÉS A HALÁL ANGYALA.

Úgy tetszik, hogy a nézetek harcza keveredtek egymással. Elég érdekesek az okok és felfogások mindkét részen. Vonzóan találják az ötletet, hogy a láncz híddal szemközt a budai hegyoldalra nagy lépcsőzet vezessen föl, ez vigyen a királyné szobrához, a királyi palota előtti térségre. Költség van rá, mert a másfél millió koronát a szobrász maga úgy sem bírná föl-

használni. Ez ellen felhozzák, hogy a királyné szobra és a hegyoldal kiképzése két különböző dolog. Építsenek lépcsőzetet, ahoz azonban nem szükséges okvetlenül a szobor-befejezés. A szobor álljon a téren, s ne kívánják, hogy a lépcsőzetet nézve hátat fordítson a Szent-György-térnek, különben mért állítanák oda. Arról volt szó eddig, hogy Erzsébet királyné emléket szobor hirdesse; ha épülettel akarták volna hirdetni, akkor valamely intézetet, vagy árvaházat emelnek. Az is figyelembe veendő, hogy a kettős feladatnál nem egyenlő szobrászati és építészeti erők találkoznak össze. Kaphatunk kitérőt szobrot, de gyöngy architektúrát és megfordítva. Ugyanegy dolognál két talentumot kell igénybe venni. Azt is felhozzák, hogy a későbbi időkre is gondolni kell és ne foglaljunk el minden területet; Erzsébet királynéhoz legmélőbb a szobor, minden nagy kombinációk nélkül és mauzoleumra emlékeztető részek nélkül.

A pályaművek némelyike csakugyan inkább alkalmas volna síremléknak, mauzoleumnak, mint dicsőítést jelentő szobornak. Egyik sajátosága a pályázatnak az is, hogy Erzsébet királynéban a művészek a szenvedő, mártír asszonyt látták, kit bánat és töviskoszorú övez. A mindenképpen megnyerő, a hódító szép királyné, kit a hetvenes években ismert és annyiszor látott a magyar főváros, helyet adott a fájdalmas asszonynak.

A tervezetek legnagyobb része kupola vagy baldachin alá helyezi a királyné alakját. Ezzel

AZ EMLÉKMŰ ELŐLRŐL NÉZVE.

AZ ERZSÉBET-SZOBOR PÁLYATERVEI. — Padmas János, Korb és Giorgi pályaterve.

A KIRÁLYNÉ ALAKJA.

is a tömegesebb hatásra törekednek és arra, hogy az emlékmű messziről észrevehető legyen, talán hogy messzire is hasson. A királyi palota új szárnya és a tervezett új miniszterelnöki palota közti részen a bástyafalat-okvetetlen lebontják, ha pedig lépcsőzet készül (a mi valószínűleg akkor is elkészül, ha ezen függék nélkül kap megbízást valamelyik művészünk), akkor a síkló sem maradhat ott. Fölösleges is lesz. A bástyafal helyén magasan kiemelkedő kőépítményeket szintén kedvelik a tervezetek. Ezek körvonala jól is hatnának abból a magasságból, de itt is nagyon megvigyázni való, hogy a távolból látható formák nemessek legyenek, s ha már annyira kimagaslanak, zavartalanul megértessék rendeltetésüket. Az aprólékos részletek itt a magasban és a távolságban elvesznek.

Általában sok oly eszme és gondolat keletkezett, mely a pályázat kihirdetésekor még szunnyadt, vagy nem vették figyelembe. Az új pályázat tehát fokozza az érdeklődést és az igényeket. Az első pályázat eredménye, hogy behatón tárja föl a nagy művészi feladatot.

Három pályaművet 10,000 koronával jutalmaztak meg. Egyet elismeréssel tüntettek ki, hetet pedig 3000 koronával megvásároltak.

ZALA György szobrász *Bálint* és *Jámbor* építészekkel együtt kapta a legtöbb szavazatot, s e szerint a sorrendben az első kitüntetést.

A ZALA-BÁLINT-JÁMBOR hármasszövetség abból indult ki, hogy a csöndes életű Budavárban állítandó emlék kívül esik a fővárosi közönség forgalmi körén, nem áll meg a közönség közelében úgy használandó hely, hogy közelebb álljon a főváros igazi életéhez s az emlékmű látható legyen a pesti oldalról is. Egy modern akropolisz gondoltak ki az építészek a lánczíd folytatásaként, az alagút hatalmas íve fölött, szoboralakkal, emlékszerű lépcsőzettel, mely a pázsit és bokrok közt haladva, márvány-építmény keretében, a királyné szobrával nyer befejezést. A várfokon messze állászon emelkedik a két tornyú építkezés. A plasztikai megoldásnak sok a becses részlete. A királyné karsú alakja oszlopok közt áll, egyszerű ruhában, életének legszebb idejében, a hetvenes évekből való arckép után mintázva. Hermelin palástjából kibontakozva, minden dísz nélkül lép le a trónusról. Mintegy népe közé jön le. Arca kifejezésével, keresetlen mozdulatával jóságát, szerető odaadását kívánja kifejezni a művész. Jobbról és balról majdnem oltárszerű fölépítésben, széles szerkezetben készült csoportok a nemzet hódolatát viszik a királyi asszony elé. E csoportokban jut kifejezésre a nemzet fájdalma, reménye, szeretete és büszkesége.

Képviselek e csoportok az egész nemzetet, apraját-nagyját és köztük: a nemzet művészeit, költőit, kiknek művészi eszménye lesz a nagy királyné alakja. Ezek az alakok nemzeti viseletben tisztán magyar alakoknak vannak gondolva, realiztikusak, a nélkül azonban, hogy a monumentális mű keretéből kiesnének. Az emlék többi szobrászati dísz *Zala* művészi érzékével és klasszikai jelképes tartalommal, de mégis mint az építészeti rész kiegészítése szerepel. Megmintázásában éppen ezért az arkhitektúrához simúl, annak körvonalaival egészíti ki.

STROBL Alajosé a második kitüntetett mű. *Gerster* Kálmán építész vele együtt szintén a hegyoldal beépítését tervezi, több szobrászati díszítéssel, mint *Zaláék*. Itt azonban maga a királyné szobra nem egyenesen az alagút fölött állna, mert a terv a síklót megmaradónak gondolván, a tulajdonképeni emléket arrább helyezi. A síkló felső nyílása és az alagút torkolata fölötti helyet szemelte ki Strobl oda fent a várbán, alól pedig építési részekkel hat a szemre akképen, hogy megnyugtasson, a miért a szobor nem az alagút fölött állna, hanem lejjebb. Strobl a várfokon a királyi palota és a miniszterelnöki új palota közé oszlopos kupolát tervez, az alá a királyné álló alakját, a kit egy olajágat kinaló géniusz készül onnan levezetni a nemzethez. A királyné azt a mozdulatot teszi, hogy leszáll a nép közé. E gondolat egyszersmind magyarázza a hegyoldal nagy lépcsős építkezését. A két alak márvány volna. Egyáltalában faragott munkával készülne az egész monumentum. Csak a kupola külseje lenne bronz. Már a belső homorodásában, a mennyezetén színes mozaik Erzsébet királyné apoteozisát hirdeté. A szobormű talapzatát és a hozzá vivő lépcsős oldalait körülvennék (tiz méteres magasságban) a tiroli márványból vésett domború képek, mind a királyné életét tüntetvén föl. Elöl a koronázás 1867-ben a Mátyás-templomban, aztán a mint a királyné Szent István palástját javítja; családi kör Gödöllőn az egész királyi család tagjaival; egy másik faragott képen gödöllői szarvasvadászat, és egy magyar család, melynek a királyné almizsnát osztogat; Deák koporsójára koszorút tesz. Ott lenne a görögországi achillejoni kastély, a királyné magánya. A szobrászat beszélne itt a rendelkezésére álló eszközökkel. A folytatás volna a hegyoldalon alavezető lépcsőzet, melynél a főrészt az építésnek jutna.

Ennek közepét egy szobrászati mű tenné változatossá, a fülkében elhelyezett gyászoló Hungária. Az alapzaton alól vízmedence nyílik, melybe zuhatag omlik. A medence szélét fölkapaszkodó vízi lovak foglalják el, s ez látványosságul szolgálna a lánczíd-térről nézve. A művész még az alagút párkányzatát is igénybe akarja venni. Ide tervezi egyik oldalra *János* vitét, a mint a sárkányon megérkezik az operenciás tengerről; a másikra a bikával birkózó *Toldi* Miklóst. A tervezetnek domborművei közül a koronázás, és az ezredévi országgyűlés fogadása a királyi lakban így vázlatosan is művészi bizossággal készült dolgok.

TELS Ede pályaműve a harmadik. A művész a szobrot a Szent-György-térre szánta. A jelentékeny építészeti rész *Tóry* Emil műve. A királyné alakja szabadon van hagyva, arkhitektúrai környezetben. Négy oszlopból képzett építmény (pillon) emelkedik magasba, s ennek párkányán három géniusz tartja a koronát. Az oszlop alján nyugodtan ül a királyné, s fogadja a hódoló szeretetet. Jobbról, balról a királyné szobrától az emlékmű két szárnyában domborművilág látjuk kifejezésre ezt

a szeretetet, a mint tolong a királyné felé, öreg, fiatal, szegény és gazdag, munkás, beteg és rokkant. A királynéhez két oldalt legközelebb eső csoport alakjai erőteljesen előlépnek a falból, aztán pedig a csoport föl-domborműben folytatódik mind a két oldalon. A szárnyakat obeliszkek díszítik s az ezeken keletkezett területekre a jótékony női erények magasztalását szánta *Tels* Ede, az irgalmasság és a rabok folszabeditása relief képét. Az emlékmű tulsó részén a mezők nem domborművekkel, hanem táblázatokkal töltenének be, melyek emlékszerű adatok, igék följegyzésére szolgálnának. Ezen a részen a közepet a nagy oszlopos pillon alatt egy baldachinszerű kiképzés alkotja, befogadására a «Mater dolorosa»-nak, a fájdalmas anyának. A fájdalmas Mária-nak nemcsak jelképes értelme volna ez, hanem alkalmassá válnék imahelyül szolgálni a budavári körmenetre messze vidékről gyülekezőknek. Az egész mű lépcsős teraszon emelkedik. Az építészeti részről az látszik mérvadóknak, hogy inkább körvonalaival, mint részleteivel hasson, és hogy az idő viszontagságaival is szembe szálljon.

FADRUSZ János szobra külön elismerésben részesült, s a bizottság külön javaslattal fog intézkedni, miután csak három díj volt kitűzve. Az emlékművet a téren helyezi el. Márványlépcsők fölött emelkedik a minden oldalán tágas bolthajtásban nyíló szép román stílusú kupola, márvány oszlopokkal. Mozaik képekkel fődött fal előtt, ékes trónon ül a Patrona Hungariae, Magyarország védasszonya, Szűz Mária. Jobbról, balról folyosó, s ezekben állnak a magyar szentek, Mária-hoz legközelebb Szent Erzsébet, Boldog Margit. Ez a középső csoport a kupola alatt. Innen a körfalazat folyosóján jobbra a tróntól: Szent István és Szent Gellért; balra Szent László és Szent Imre. E külön csoportokat két-két angyal teszi teljessé, egyik állva, másik térdelve és virágokat hintve. Így várják Erzsébet királyné megérkezését, szeretettel, megható ünnepélyességgel. A magyar királyné a lépcsőkön az Eg Királynéja trónjához ért, egy angyal kísérte idáig, a halál anyaga. Erzsébet királyné a trón előtt visszafordul az angyalhoz, és a fejről levett töviskoszorút átadja a már letérdelt angyalnak. Költői gondolat. Vége a földi szenvedésnek. Erzsébet királyné a ma-

AZ EMLÉKMŰ ELÜLRŐL NÉZVE.

AZ ERZSÉBET-SZOBOR PÁLYATERVEI. — Róna és Alpár pályaterve.

gyar szentek körébe tért. Az építészeti rész *Korb* és *Gier* munkája. *Fadrusz* művét a közönség megelégedéssel szemléli a Műcsarnokban. A nemzetközi bíráló nem említi a szobor magyarságát. Ezt idegen nem is igen veszi észre.

A megvásárolt művek közé tartozik *Donath* Gyuláé. A tér közepén helyezi el a szobrot, félkörü építmény közt. Lépcsők vezetnek föl hozzá. A királyné egyszerű talapzaton ül, nemes nyugodtsággal, fejedelmi jelvények nélkül, bal karját a római stílusú széknél nyugtatva; ölében nyugtatott jobbáiban legyezőt tart, a nőesség szimbolusát. Ez az alak derült, nyájas, a szeretett királyné, ki azokban a verőfényes időkben oly sokat élt köztünk. Szobráról különvála húzódik két oldalt a félkörű fal, két-két mozaiknak hagyott helyével, melyek a királyné életéből mutatnak jeleneteket. A szobor két oldalán magasabban, mint a szobor, nyúlik föl egy-egy posztament, legtehetően allegorikus alakokkal, alább az egyiket a megható költő, a másikon lobogót tartó, lelkesülő magyar. A félkör két végén nagy gömbökön ismét egy-egy allegorikus alak.

RINTEL Géza fiatal szobrász pályaművét is megvették. Lépcsős síkon emelkedik a monumentum, a vallásos fogadalmi oszlopokra emlékeztetőn. Középen fölmagasló részén legfelül Mária, mint Magyarország védasszonya; alább az oldal-oszlopok párkányán egy-egy angyal, kik a magyar koronát tisztelik. A középső építmény előtt kiszékelő talapzaton áll a királyné, a koronázási öltözetben. Két oldalt körfal, ezek végződésénél egy-egy sfinx, a sfinxek alatt hódoló alakok. A körfal belső hajlása két dombormű számára ad helyet. Ez a tervezet egyik oldala. A másikon a magas oszlopzat valóságos oltárrá alakul. Ott nyugszik a keresztből levett Krisztus és ráborulva sír Mária. A körfal görbületébe itt is domborműveket kíván alkalmazni a művész.

DAMKÓ József, fiatal szobrász legfőbb figyelmét Erzsébet királyné alakjára fordította. E művet is megvették. A királyné alakjának mintázása szépen sikerült kupola alatt áll, jobb kezét áldólag terjeszti az alatta csoportosult alakokra, az öreg honvédra, a ki zászlóját hajítja meg előtte, az anyára, a ki gyermekével jött hozzá. Jobb és bal oldalon még két csoportot mintázott a művész, a hódoló népet ábrázolva. Az emlékmű hátsó részén levő dombormű azt a jelenetet tünteti föl, a mint Erzsébet királyné koszorút tesz Deák Ferencz ravatalára. Az em-

MÁTRAI ÉS FÖRK PÁLYATERVE.

AZ ERZSÉBET-SZOBOR PÁLYATERVEI.

lékmű építészeti részét *Villányi* János építész és építőmester készítette.

Az öreg DUNAISZKY-val, ki az úttörő szobrászok közül való, hosszú hallgatás és mély elvonultság után ezen a pályázaton találkozunk ismét. Az ifjabb nemzedék alig emlékezik rá. Pályázó művét megvették. Magas talapzaton, állva ábrázolja a királynét, fejedelmi díszben, fején koronával. A talapzat négy oldalán külön szoborművek a szeretetet, lelkesedést fejezik ki. A művész már 80 éves.

MÁTRAI György pályaművét is megvételre érdemesítette a bíráló. A fiatal szobrász, kinek atyja Mátrai Lajos szobrász-tanár, Párisban tanult s a Műcsarnok kiállításain plasztikus szobrokkal keltett figyelmet. Mátrai György kupolás épület mély kapuzata alatt ülő szoborban mintázta a királyné alakját, sok művészi érzékkel. Az épület alsó része gömbölydeden veszi körül az emlékművet. *Förk* építész-tanár készítette a jelentékeny épületrészt.

RÓNA József is kupola alá helyezte a királyné álló alakját. A kupolát kigyózó oszlopok tartják. Magyaros díszítőzetében, fején diadém-mal, nyugodtan áll a királyné, összefogott kezében legyezővel. Virágok, koszorúk, pálmaágak veszik körül a talapzat felső szegélyét.

JAPÁNI SZINÉSZEK.

Sajátságos és a maga nemében érdekes színházi különlegességben van most a budapesti közönségnek része az Uránia színházban. Egy japáni színház játszik benne japáni drámákat, a miénktől teljesen elütő művelődés termékeit, olyan művészi eszközökkel, melyek nekünk teljesen idegenszerűek. Az előadások február 22-ikén kezdődnek.

A társulat megjárta már Európa legtöbb fővárosát s mindenütt érdeklődésre talált. Az 1900-iki párisi világiállításon tünt fel s nemcsak idegenszerűségével, hanem a játékában feltűnő s minden idegenszerűség mellett is érvényesülő ritka művészetével is. Főszereplőjét, *Szada Yakko*-t mint első rendű nagy művésznőt dícsérték, a kik akkor látták, a ki európai mértékkel mérve is igazi művészi tehetség s nagy hatást tud, különösen játékának realizmusával, elérni.

Szada Yakko az első nő, a ki japáni színházban szerepelt. A japáni színészet, mint maga a japáni művelődés is, nagyon régi már, de a legújabb időkig a nők ki voltak zárva gyakorlatából s a női szerepeket is, mint az ókori görög és római színházban, férfiak játszották. Nem lévén e tekintetben elődei, *Szada Yakkónak* önmagából kellett művészetének eszközeit kialakítania s e tekintetben az úttörők közé kell sorozni. Együttal ő alakította az első japáni társulatot, mely európai színházokon is bemutatta művét; eddigleg legfeljebb az európai színházokban láttak japáni bohócokat, eróművészeket, a keleti szigetország ko.noly művészeite teljesen ismeretlen volt.

Szada Yakko kicsiny, sovány, fekete asszony: a feje aránylag nagygnak tűnik fel, szintűgy nagyok a kezei is. A színházban teljesen fehérre és pirosra festett arcának sajátságos merevsége az első pillanatban szinte ijesztő; különben is ferde állású japáni mandolaszemei a festés által még ferdébbeknek látszanak, szája édeskés kerekere van csucsorítva, hogy hosszú fogai kilátszassanak. Így jelen meg a színházban, egy sereg groteszk külsejű színész kíséretében, a kiknek arca úgy van festve, hogy akár álarcnak is lehetne nézni.

Már a külsejük is különös

DUNAISZKY PÁLYATERVE.

hatást tesz a nézőre, szokatlanságánál fogva is. Éppoly idegenszerű az is, a mit játszanak. A japáni komoly dráma, a mi fogalmaink szerint, véres kegyetlenségek halmaza. A középkor borzalmai jutnak eszünkbe láttára: szörnyű viadalok, kegyetlen öldöklések, bűz gyilkolások.

Az egyik darab példátul, melynek czíme «*A gésa és a lovag*», arról szól, hogy egy gésa (afféle japáni «*Kaméliás hölgy*») bűnjában lovagja hűtlensége miatt egy véres veredésbe keveredik s ott megölik. A másik dráma Japán történetéből, a tizennegyedik századból veszi tárgyát.

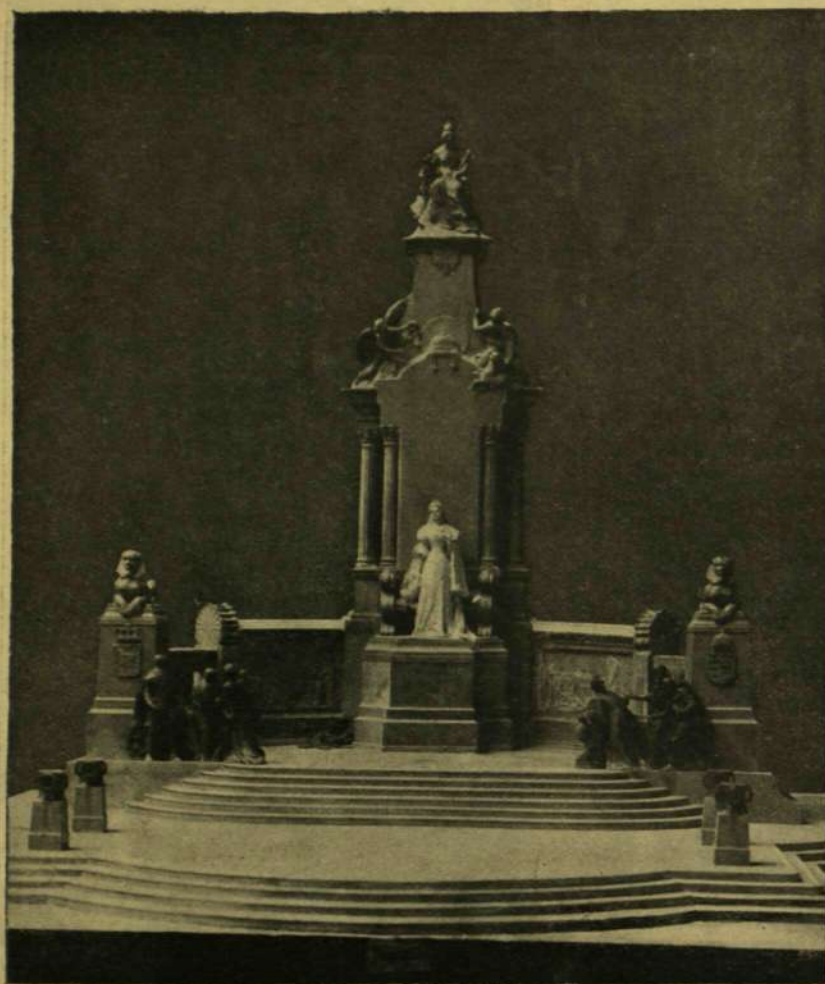
Mindezeket a dolgokat szinte hihetetlen realizmussal játszzák. Különösen a halálkint, a végső vonaglást adják úgy, minden részletében, legapróbb jelenségeiben a valósághoz híven, a maga teljes borzalmasságában. Ezt látni, különösen eleinte, hátborszóató dolog, de hogy művészzel s a megfigyelés rendkívüli hűségével van megcsinálva, az kétségtelen.

Európai útjukban a közönség kedvéért egy európai darabot is vettek fel műsorukba: Shakspeare «*Velencei kalmár*»-ának híres nagy színi jelenetét. A jelenetet természetesen átdolgozták számukra; a japáni külsejű alakokban nehezen ismer rá az ember Shakspeare alakjaira, de a játékban — bár idegenszerű — kétségkívül igen magas fokú realiztikus művészet nyilvánul.

A japáni színészek játéka nem olyan természetű, hogy valami hatást lehetne tőle várni a európai művészet fejlődésére. A felfogás és az izlés egész világa választja el ezt a kettőt egymástól. Azért mégis nem csupán a kuriózum kedvéért érdekes *Szada Yakko* és társulata, érdekesnek kell találnunk őket, mint a miénkel ugyan ellentétben álló, de bizonyos irányban rendkívüli fejlettségű művészet képviselőit is, a kik a maguk nemében nagy dolgokat csinálnak s nagy hatást tudnak elérni. Mutatja ezt az az érdeklődés is, melyet eddigi körútjukon Európaszerte keltettek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Bárd Miklós: *Versek. Budapest, 1902.* E kötet szerzője, bár új embernek tekinthető az irodalomban, nem egészen új ember lapunk olvasói előtt, a kik két-három év óta több szép versét olvashatták

AZ EMLÉKMŰ ELÜLRŐL.

AZ EMLÉKMŰ HÁTULRÓL.

AZ ERZSÉBET-SZOBOR PÁLYATERVEL. — Rintel Géza pályaterve.

e lapok hasábjain, köztük a kötet egyik legszebb darabját, az «Az én ősz hajszálaim csillognak» címűt. Kötetét Rákosi Jenő adta ki meleg hangú előszó kíséretében, melyben elmondja, hogy a *Bárd Miklós* név álnév, melyről ő maga se tudja, ki rejlik mögötte. A költő néhány év óta többször küldött verseket Rákosinak s ezek sikerén felbátorodva, a múlt nyáron egész csomagot küldött neki munkáiból azzal a kéréssel, hogy ítélje meg, érdemesek-e arra, hogy éljenek. Rákosi érdeklődését megkapta a költő érdekes egyénisége s bár kiletét, mint írja, maga se tudja még, kiadta a verseket kiadó vállalatában. — Olvasva a kötetet, a mi leginkább vonzza s legerősebben megragadja az embert, az a költő érdekes, rokonszenves egyénisége. Negyven éven felüli ember, egykor huszártiszt volt, most — úgy látszik, — valahol Ungvár környékén él falún boldog családi életet, melynek csendes összhangját elmúlt küzdelmek emlékei csak mélyítik, nem zavarják. Nejről, három fiáról mindig az igaz szeretet hangján énekel, hol aggódva értük, hol büszkélkedve velük. A természettel benső érzelmi közösségben él, képeit szereti rajzolni, jelenségeit híven megfigyeli, gyakran meglepően friss, közvetlen színeket talál benne érzelmei meg-elevenítésére. Mélyen érzi a holdfényes éj, az őszi borulást, a kopár tél költészetét s melázó örömmel várja és üdvözi a tavaszt, elmúlt ifjúsága jelképét. Szünetében nem viharzik lelkeben, az évek haladásával reflexióvá tisztult benne s a jelen békés összhangjában csak mint kedves emlékek élnek el-múlt, ifjúkori lelki viharjai. Szeret elmélkedni az élet nagy kérdéseiről, életfilozófiájára a nemes gondolkodású művelt magyar ember józan, ember-szerető világnézetében gyökerezik. A hazafiság többnyire a hazurélet emlékei kapcsán ad hangokat ajkára, de egy-egy ferdesége a hazai életnek a szelid ironia hangját is megszólaltatja. Sokfelé megfordult pályáján az országban s szeretettel, megható melankoliával emlékszik vissza a különböző vidékeken töltött szép napokra, mint pl. a már említett «Az én ősz hajszálaim» című költeményben:

Oda, hol én ifjan s java legénykorban
Mámoros szívemmel vígan tékoztam
Ifjuságom kincsét;
A hol újra szórni, ha még annyi volna,
Ha a nap még egyszer úgy égne, ragyogna
Delelőjén ismét.

Színfalhasagató pathos ép oly távol esik költészetétől, mint a sebeivel kérkedő, lármás, beteges szenvelgés: bizonyos férfias büszkeség és szemérem-érzet tompítja öröme és fájdalom kitérésait egyaránt, néha kelleltnél is jobban. Maga mondja költészetéről:

Nemes szemérem az, mely félve rejti,
És őri egy árny: a bántó tudat,
Hogy közre adva — fénye messze tetszik —
Köréje gyül és lángjánál melegszik
Sok lepkeszív, sok kétése indulat.

Alig van rá eset az egész kötetben, hogy szavából ki ne érzéne az őszinteség; csak azt mondja el, a mit igazán érez és gondol s úgy, a hogy érzi és gondolja. Ezért aztán az ember úgy olvassa verseit, mint egy kedves jóbarát bizalmas vallomását.

Egy-két rajzában túlmegy a líra határain s epikai képeket rajzol, ezek közt erős hangulatával s nemes reflexiójával szép «Az orosz», a falusi baromi-udvar életét kedvesen érzéktli meg «A les». Jóleső érzéssel kell még kiemelni tiszta erkölcsi érzületét, mely még pajzánkodó tréfáiban is (A kakukk) biztos vezetője izlésének. Legfőbb hibája verseinek a külső forma darabossága. Nehézkesen versel; az ütemes formával még csak megbirkózik, de jambusai többnyire gyöngék. Talán ez az oka annak, hogy előadása is bizonytalan néha: vagy kevesebbet mond, mint a mennyit kell, vagy többet; némelyik versét kelleltnél jobban elnyújtja. A csinos kiállítású, érdekes és becses tartalmú kötet 202 lapra terjed, s ára két korona 50 fillér. Mutatványul három költeményt közlünk mai számunkban a kötetből.

*Műkedvelő fényképezők kiállítása. A Műbarátok körének a Ferenciek terén, a Király-bazár épületében levő helyiségében a Photo-club fényképkiallítását rendezett, melyet e hó 16-án nyitott meg *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter. Sok érdeklődő jelent meg. A minisztert *Konkoly-Thege Miklós* — a ki maga is régi fényképező — üdvözölte, *Wlassics* miniszter azt válaszolta, hogy a kiállítás iránt nagyon érdeklődik, s bizton reméli,

hogy a legutolsó ily kiállítás óta technika és kivétel dolgában nagyot haladt a műkedvelők művészete. A minisztert *Konkoly-Thege Miklós* és *König Tivadar* főtitkár kalauzolta a kiállításon.

A kiállítást, melyet közelebb részletesebben ismertetünk, sokan nézik. Délelőtt 10 órától esti nyolc óráig van nyitva. A belépő-díj 40 fillér, csütörtök kivételével, a mikor egy korona. A Photo-club kiállítása iránt napról-napra élénkül az érdeklődés. Főképp a stereoskópok körül mozgalmas az élet.

Művészet. Díszesen kiállított folyóirat viseli e címet, *Lyka Károly* az ismert művészeti író szerkeszti, s az országos képzőművészeti társulat támogatásával kiadja *Singer* és *Wolfner* könyvkereskedése. A képzőművészeti társulat tagjai évdiák fejében kapják a folyóiratot, melyből évenként hat füzet jelenik meg 8—10 lnyvi terjedelemben. A folyóirat a magyar művészetet kívánja szolgálni, s bemutatja festőink, szobrászaink, építészaink műveit; közleményeket, képeket ad művészeink műterméből, vázlatkönyveiből. Az első füzet most hagyta el a sajtót negyedrét alakban, 80 oldalnyi terjedelemben. Székely Bertalanak egész sorozat kartonját mutatja be e füzet, melyeket a vajda-hunyadi vár falfestményeihez készített, s tárgyak a magyar elődökből való. Ezenkívül több művésznök legújabb vagy készülő műveiből, vázlatából művészi sokszorosításban, sőt színes nyomásban is ad közleményeket a füzet. Az építészetet főleg a postakaraképnézár új palotájának bő részletei képviselik. A cikketek *Lyka Károly*, *Diner-Dénes József*, *Vajda Ernő*, *Landor Tivadar*, *Gerő Odón* és *Divald Kornél* írták. A «Művészet»-et azok, kik nem tagjai a képzőművészeti társulatnak 18 koronáért (félre 9 koronáért) rendelhetik meg *Singer* és *Wolfner* könyvkereskedésében. A kiadók francia nyelven is közbeocsátják a köteteket.

Nemzeti Színház. Február 14-ikén két francia darabot mutattak be: «A rejtély», színmű két felvonásban, írta *Paul Hervieu*, fordította *Ambrus Zoltán*; «A betörő», vigjáték egy felvonásban, írták *Labiche* és *Mélesville*, fordította *Hevesi Sándor*.

Az első darab, «A rejtély», Párisban nagy hatást tett, s érdekes is. Előkelő nyelvét, finom vonatkozásait *Ambrus Zoltán* szerencsés fordította le. Francia színművet már alig képzelhetni házasgató nélkül. Itt is ez a dráma, de a rejtély az, hogy a közönség előtt érdekesítőt jelenik meg a kérdés, két asszony közül melyik a bűnös. *Raymond* és *Gerard* együtt laknak feleségükkel egy falusi kastélyban, s ott van vendégül a fiatal *Vivarce* is és *Noste*, a sokat tapasztalt öreg úr. Egy éjjel *Noste* meglátja, hogy *Vivarce* a kastély felé indult, ott eltűnt és csak hajnalban tért vissza. Az öreg

megsejti a valót s kéri a fiatal embert, mondjon le szenvedélyéről. Nem tudja, nem is akarja tudni, kivel van viszonya. A szerző ebből csinálja a rejtélyt. Érdekes beszélgetés keletkezik egyszer hirlapból olvasott eset miatt, s a társaság azon vitákozik, hogy a hűtlen nő mily büntetésre érdemes. A két asszony is részt vesz a vitában, de a rejtély megoldatlan marad, s folyton ingerli a közönséget, ki a hűtlen. A darab végén a férjek rájönnek, hogy *Vivarce* esábitó. De *Vivarce* agyonlövi magát. Ekkor az egyik asszony felsikolt a férje előtt: «ölj meg». Az ura ráront, de mást gondol: élni fog, mellette élni és kiindolni. Filozófia, hatásos fordulatok és nagy rafinéria van a darabban. Az előadásban a legjobb erők közül *Márkus Emilia*, *Hegyesi Mari*, *Császár (Vivarce)*, *Náday (Noste)*, *Mihályfi*, *Ivánfi* vesznek részt. — «A betörő», az öreg *Labiche* bohózata nem valami elmésség, de mulattat. Egy fiatal özvegy asszonyhoz betör a saját imádója, elviszi minden vagyonát és ékszerét. Azért teszi, mert az asszonynak vőlegénye van s jól tudja, hogy az pénzért házasodik. A vőlegény csakugyan le is mond, miután egy darabig őt gondolták betörőnek. *Lánczi Ilka*, *Dezso*, *Rózsahegy* jókedvű játsszanak a bohózatban.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia február 17-iki ülésén dr. *Lóczy Lajos* egy berlini egyetemi tanár dolgozatát mutatta be, mely a Magyarországon talált legnevezetesebb kövesültöslényről szól. *Jaekel* Ottó berlini tanár egy Veszprémben talált, felsőtriász-kori őss tekenősbékát vett tüzetes vizsgálat alá, s *Lóczy* az erre vonatkozó jelentést adta elő. A magyar földrajzi társaság, mely a Balatont és környékét szorgalmasan kutatja, a déli Bakony triászterületén *Laackó Deszö* veszprémi kegyesrendi főgimnáziumi tanárban avatott támogatóra talált. Sok kövületet gyűjtött, és egy nagy kőtuskót is szerzett a veszprémi jeruzsálemhegyi köjéftől. Ebben egy fogas teknősbékának csaknem teljes csontvázat találta meg. A veszprémi teknősbéka (*Placochelys placodonta*), a melynek különösen borjúfej nagyságú koponyája egészen teljes, mint múzeumi példánynak nagy az értéke. Az egyedüli fogas teknősbéka maradványa ez s egyszerűs mind a teknősbékák ősi alakja. *Laackó Deszö* ezt a nagy értékű maradványt a többi kövületek példányaiával együtt, melyeknek száma sok százra rúg, a magyar kir. földtani intézetnek ajándékozta. Az előadást tetszéssel fogadták.

A Petőfi-Társaság február 16-iki ülésén, mely *Bartók Lajos* elnöklésével ment végbe, nagy hallgatóság jelent meg.

Koroda Pál a társaság korán elhunyt fiatal tagjáról, *Makai Emil*ről mondott emlékbeszédet. Utána *Vértesi Arnold* olvasta föl *Vértesi Jenő* vendégnek «*Báthory Zsigmond*» című hosszabb költői elbeszélését. *Bárony István* «A gyermek» című novelláját adta elő. *Végül Somló Sándor* bemutatta *Sas Ede* két lírai versét. A közönség mindenik fölolvastatás tetszésnyilvánításokkal kísérte. Ezek után zárt ülés volt, melyen bejelentették, hogy a Vigyázó-féle pályázatra 85 költemény érkezett. Szóba jött a balázsfalvi koponya is, melyre vonatkozólag felolvasták dr. *Semayer Vilibald* a Nemzeti Múzeum etnografiai osztálya örökének és dr. *Iszlai József*nek

a budapesti egyetemen a fogtan és foggyógyítás magántanárának véleményét.

A Történelmi Társulat febr. 20-ikán *Pauler Gyula* elnöklelte mellett közgyűlést tartott.

A múlt évi jelentést *Nagy Gyula* titkár adta elő, aztán megújították a választmányt. *Szadeczky Lajos*, a kolozsvári egyetem történelmi tanára ismertette *Apor Péter* báró «*Metamorphosis Transilvaniae*» című versekben írt, eddig ismeretlen korfesző munkáját. Ezt a munkát az Akadémia közelebb kiadja. *Szadeczky* éveken át kutatta *Apor Péter* ne-talán eddig ismeretlen irodalmi hagyatékait. Fáradozása nem volt meddő. Egész halom levelet és néhány verses históriát talált. Megtalálta *Apor Péter* fogságának históriáját, korának történetét, versekben az erdélyi nemes családok leszármazását és atyafiságos kapcsolatát s a verses «*Metamorphosis Transilvaniae*»-t. *Szadeczky* fölolvastatását a közgyűlés tagjai megtapsolták.

MI UJSÁG?

A király e hó 17-ikén este Bécsbe utazott, hogy jelen legyen *Rajner* főherceg aranylakodalmán. Ő Felsége e hó 15-én ismét meglátogatta *Ben-czur Gyula* műtermét, s ezúttal harmadszor ült az angol király számára készülő arcképehez. A Felség a bécsi családi ünnepek után ismét visszatér Budapestre és huzamosabb ideig marad itt. A legközelebbi kihallgatás február 24-ikén lesz, s aztán a hétfői és csütörtöki napokon.

Rajner főherceg aranylakodalmára *Szell* miniszterelnök és több miniszter is Bécsbe utazott, ennek következtében a képviselőház e hó 20-ikán és 21-ikén nem tartott ülést. A képviselőház e hó 19-iki ülésén adott felhatalmazást, hogy a Ház szerencsekívánatait a miniszterelnök tolmácsolhassa. A magyar miniszterek, *Szell Kálmán* miniszterelnök, báró *Fejérváry Géza*, *Daranyi Ignéz*, *Wlassics Gyula*, *Hegedűs Sándor*, gróf *Széchenyi Gyula* e hó 20-án fejezték ki a jókívánásokat. Bécs város küldöttgyűlése is a magyar kormány hódolatteljes szerencsekívánatait; a főhercegi pár meghatva mondott köszönetet s biztosították *Szell Kálmán* miniszterelnököt, hogy a legmelegebb érzelmeik fűsik őket a magyar nemzethez. Este Ő Felsége nagy udvari ebédet adott, melyen a család tagjai voltak jelen. A király hosszabb felköszöntőt mondott, kiemelve, hogy a Habsburg-Lotharingiai család történetében először történik aranylakodalmi ünnep. Ő Felsége a legmelegebben emlékezett meg a főhercegné hasznos szolgálatairól, a főhercegné jó szíveről és fenkölt szelleméről s további áldást és boldogságot kívánt.

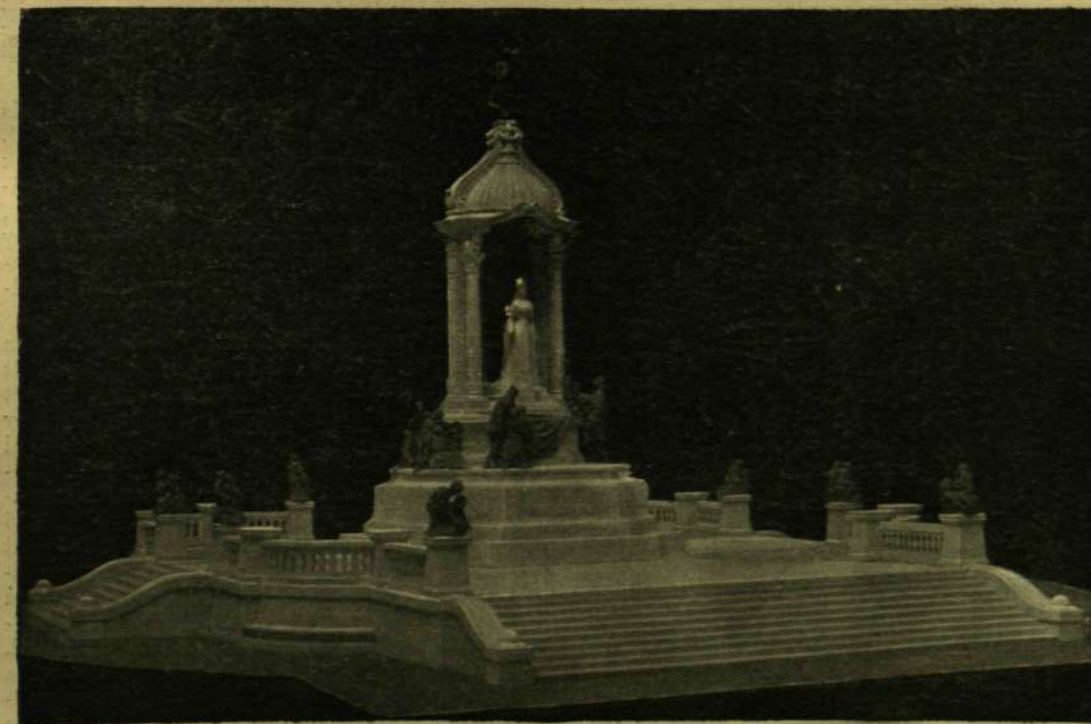
A pápa jubileuma. XIII. Leó február 20-án érte meg huszonötödik évfordulóját annak, hogy elfoglalta Szent Péter trónját. Az egész katolikus világ megülte e napot s az ünnepségekben résztvevő Magyarország is, a melynek főpappjai pásztorlevelekben magyarították meg híveiknek a nap jelentőségét. Hasonló ünnepe csak háromszor volt mindez ideig az egyháznak, mert az összes eddigi pápák közül csak három uralkodott tovább huszonöt esztendőnél. Ünnepi hálaadó istentisztelet volt mindenfelé a katolikus templomokban.

A herceggprimás 70-ik éve. *Vasary* Kolos esztergomi herceggprimás február 12-ikén érte meg 70-ik évét. Üdvözölték nagyon sokan a hazafias főpapot. A püspökök nagyobb része, mely a katolikus autonomia ügyében a fővárosban tartózkodik, tisztelt meg a budavári primási palotában. A király üdvözlését *Apponyi Lajos* gróf magyarországi udvarnagy vitte el az agg egyházfőjelennek.

Jókai Mór 77-ik születésnapja. A nemzet koszorús írója, *Jókai Mór* február 19-én töltötte be 77-ik születésnapját, friss egészségben, lelkeknek, szellemének épségében. Az ország minden részéből érkeztek az üdvözlő levelek, táviratok.

AZ EMLÉKMŰ KÖZÉPSŐ RÉSE.

AZ EMLÉKMŰ ELÜLRŐL NÉZVE.

AZ ERZSÉBET-SZOBOR PÁLYATERVEL. — Dankó József és Villányi pályaterve.

Sada Yacco. SZADA YACCO EGYIK SZEREPÉBEN.

Petőfi állítólagos koponyája. A mint ismeretes a balázsalföldi főgimnázium gyűjteményében levő koponyát két ottani tanár felhozta volt Budapestre...

Mulatság a Fészek-ben. A 'Fészek' művelői sikertült mulatságot rendezett folyó hó 18-án. A kör kertész-utazás helyiségek, melyeket ez alkalomra művészi ízléssel földszítottak...

Hólyagos himlő a Rivierán. A hólyagos himlő, a mely Londonban már hosszabb idő óta uralkodik, újabban, úgy látszik, Angliából való behurcolás folytán...

EGYVELEG.

A zene és az idegek kölcsönhatására érdekes adatokat nyújt egy Grátry nevű régibb belga zeneszerző, ki felfedezte, hogy midőn valami melodira gondolt...

A mákony (opium) készítéséhez szükséges mákvirágot Indiában az angol kormány 500 ezer holdon termelteti. A mákony egyedradsággal az angol kincstár évenként 96 millió korona tiszta hasznót húz...

Az amerikai nők szépség-díját New-Yorkban Pront Klára kisasszonynak ítélték oda. A 17 éves hölgy mindkét szemére vak, de ez rendkívüli szépségéből semmit sem von le.

A legrégebbi gőzgép a világon Skótszágban a Rutherglen melletti Colliery nevű farmon működik. Még 1809-ben készült s azóta folyton használatban volt.

Villamos fény a piramisokban. Kairóból táviratozzák: Az egyiptomi régiségek igazgatósága elhatározta, hogy az óségi építészeti emlékeket villamos fényvel fogja megvilágítani. A karnaki templommal tették meg az első kísérletet s az annyira tetszett, hogy jövőben az összes piramisok földalatti folyosóit és halottas-kamráit villamos fényvel fogják megvilágítani.

Az ember és majom rokonságára új adatokat kíván nyújtani Fridenthal orvos kísérlete a vérvegyüléssel. Már régebben megállapították ugyanis, hogy a vértestecskéik csak ugyanazon vagy közel rokon állatok vérvével képesek vegyülni...

vért csak az emberszabású majmok vérével, az orangutangóval és a gibbonnal sikerült vegyíteni. * A tanfőnököknek Németországban nem szabad férjhez menniük; ha férjhez mennek, elvesztik állásukat...

* A petroleum-ivás Franciaország egyes részeiben aggasztó mérveket kezd ölteni. A petroleum élvezete az embert búskomorra és butává teszi. Hatása sokkal veszélyesebb, mint a boré vagy a pálinkáé.

Figyelmebe ajánljuk, hogy olvassa e lap jelen számában foglalt 'az ipar csodája' című feltűnést keltő hírdetést.

Csecsemő-táplálékul hírneves orvosok megegyező ítélete szerint, igen beváltak a Somatose ama becses tulajdonságánál fogva, hogy mechanikai hatása következtében a tehenetj caseinjét a gyermek-gyomorban rendkívül finom pehelyekben olvastja meg s így azt emészthetőbbé teszi.

Hogy a ló minő gyorsan veszt erejéből, megerőltető munka mellett, azt minden lótulajdonos tudja, az izomszalak merevsége nagyon is gyakran következménye a túlerőltetésnek. Kitarot munkához alkalmasakká tehető a lovak, ha rendszeren alkalmazzuk a cs. és a kir. szabadalmazott ló-mosóvizet, a Kwizda féle restitutions-fluid-ot.

HALÁLOZÁSOK.

TAMÁSI GYULA, nyugalmazott városi gazdasági tanácsos 66 éves korában Székes-Fejérvárott meghalt. Neve a hatvanas években írói körökben eléggé ismert volt, s az akkori lapokban sűrűn jelentek meg költeményei.

Elhunytak még a közelebbi napokban: KÖRFI LAJOS, belügyminiszeri titkár, a rendőri osztály kiváló képességű tisztviselője, 44 éves korában Budapesten.

A 2245. sz. feladvány megfejtése Schiffer V.-től. Világos indul s a harmadik lépésre matot mond. A 2245. sz. feladvány megfejtése Schiffer V.-től.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomonyán: Németh Péter. — Lipótváros: Hoffbauer A. — Bakony-Szentlászlón: Szabó János. — Kecskemén: Balogh Dienes. — A pesti sakk-kör.

Vértesaljai VÉRTESY SÁNDORNÉ, szül. aggbei és körmendi Körmendi Anna, Vértesy Sándor v. b. t. t. a budapesti kir. tábla nyug. elnökének neje, 65-ik évében, Budapesten. Vértesy Géza miniszteri tanácsos, Vértesy Kálmán miniszteri osztálytanácsos, Vértesy Sándor pénzügyminiszeri titkár és Vértesy Gyula huszárfőhadnagy anyjukat siratják s gyászukban osztozik a kiterjedt előkelő rokonság. A halottat a fejmegyei Moór községben temették el.

Özvegy KULIFAY EDÉNÉ, szül. Beniczky Irma, a hetvenes évek ismert és kedvelt írónője meghalt Ujpesten 74 éves korában. Az elhunyt testvére volt Beniczky Lajos honvédezerednek és neje Kulifay Ede költőnek. Kulifayné 1858-ban kezdett irogatni s ettől kezdve csaknem valamennyi magyar szépirodalmi lapba dolgozott, s évtizedeken át szerkesztette a Franklin-Társulat kiadásában megjelenő 'Magyar nők naptárát'.

Óz, GHYECZY RÁFAELNÉ, szül. Sándor Nepomucéna Brunócson 87 éves korában. Báró Mednyánszky-Ghyeczy Agota édesanyját, báró Mednyánszky Imre pedig nagyanyját gyászolja. — Gyercs Jánosné, szül. Melles Erzsébet, egy időben kedvelt énekesnő a vidéki színpadokon, ki főleg Debreczenben aratta sikereit, Nagy-Káttán. — CSENKEY PÁLNÉ, szül. Csepreghy Veronika 55 éves korában, Vízkeleten.

POLONYI ILONKA, Polonyi Géza fővárosi ügyvéd és volt képviselő 21 éves leánya, hosszas betegség után. — DESZŐ ILONA, Desző Béla dr. tanár és neje, Sztin-kalek Janka 16 éves leánya Kassán. — ERKEL REZSŐNÉ dr.-né, szül. Unger Karolin 80 éves korában Gyulán.

Szerkesztői üzenetek.

Madarász. «A dalkirály története» lapunkban nem közölhető ugyan, de írójának tehetőségére vall, a ki-nek a további kísérleteket ajánlhatjuk. Mostani darab-jának fő hibája a minden apróságra kiterjeszkedő hosszadalmasság.

Az utolsó pillangó. Éjjel. Az első hó, stb. Költői kedélyű ember művei, de nem költői művek. Az érzés húrja meg megrezzen a szerző lelkében, de nem ad elég erőteljes, érezes hangot arra, hogy az olvasó lelkében is visszahangot keltsen.

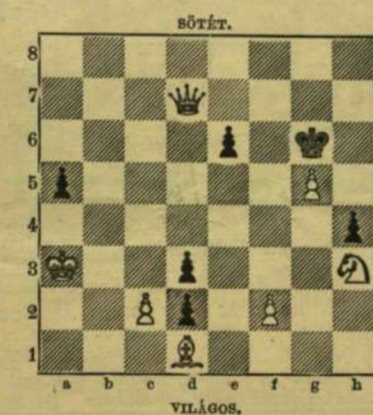
B. Ilonka. Szentimentális, zavaros történet, ropantult elnyújtva. Sajátosságosan keveredik benne Vörösmarty és Arany hatása, az előbbié a hangban s az előadás módjában, az utóbbié egyes reminiscenciákban. Érdekesebb, valószínűbb tárggyal kellene próbálkoznia s a kidolgozásban kissé takarékoskodni a szóval.

Mért akarnátok a földre vonni? Van benne egy-két meleg érzésre való sor, de kissé lapos és pongyola formában kifejezve.

Nem közelítök: Most van a nap. Ilyen rossz verset kár volt vörös tintával írni, még a jó verset is szívesebben olvassuk, ha fekete tintával van írva. — Egy kis alkú. Természettudomány. Bölekedése oly zavaros, hogy alig lehet megérteni. — Atom. Nem sikerült próbálkozás. — Blahának. Szép a lelkesedése, de jobb versben kellene megszólalnia. — Boris az ég. Laura a zongoránál. Az eredeti is, a fordítás is nagyon kezdetleges. — Túl a Tiszán. Hozzá. Ha az ember összeszed a népies költészet lomtárából egy csomó hervadt szóvirágot, — az még nem költészet.

SAKKJÁTÉK.

2262. számú feladvány Magner S.-től.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

A 2245. sz. feladvány megfejtése Schiffer V.-től.

Világos. Sötét. 1. Hc8-e7 ... Kf4-e5; (a) 1. ... Kf4-e3; (b) 2. Vd1-d6+ ... Ke5-d6; 2. Vd1-e1+ ... t. sz. 3. e4-e5 mat. 3. H. mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomonyán: Németh Péter. — Lipótváros: Hoffbauer A. — Bakony-Szentlászlón: Szabó János. — Kecskemén: Balogh Dienes. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 4. számában megjelent képtalány megfejtése: A kis mosogató.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

A Franklin-Társulatnál megjelent: ÉLET. ELBESZÉLÉSEK. Irta JAKAB ÖDÖN. Neogrady Antal czimképével. Ára füvé 2 kor.

HOGY KARCSUVA

váljunk és egyáltalán egészségteljes megújulást, használjuk a Philotes Apollo-ket, melyeknek gyógyszerje a növényvilágból nyert (Vestucolone-Ezerorvosokkínaké)...

BEREGHY JÓZSEF intézete

Budapest, Arena-út 7/b. a phys.-mechan.gyógymódjával egészen eltávolítja a testnek különböző elcsúfításait és hátréncz, kezek és lábak elgömbülését stb. minden fájdalom, gép és fituz nélkül, testi elhízást, éhezési kúra nélkül. Továbbá a vér gyógygymnasztika és a massage-technika el-sajátítására: Hartelius és Esmarch tanárok módszere alapján.

Millió hölgy használja a Feolin-t.

Kérdeze csak hátrorvont, hogy a 'Feolin' nem-e a legjobb cosmetical szer a kének hajnak és fogaknak? A legtisztább arc és a legcsinosabb kezek előkelő, ide évszázadok óta alakot nyer a 'Feolin' használatát által. A 'Feolin' egy a legfinomabb és legdrágább növényből előállított szappan. 9001 Jédelmének továbbá, hogy az arcra redői és ráncok, bőrtörés (Mitesser) és arcpörpörések (Wimmelf) stb. a 'Feolin' használatát által nyomtalanul eltűnnek.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK.

KÖZGYÜLÉSI MEGHÍVÓ.

A Magyar Általános Hitelbank szavazatra jogosult t. ez. részvényesei az 1902. évi márczius 10-én, szerdán, d. e. 10 órakor, Budapesten, a bank helyiségében (V., Nádor-utca 12. szám) tartandó harmincznegyedik rendes közgyűlésre meghívotnak.

A tanácskozás tárgyai: 1. Az igazgatóság jelentése a társaság 1901. évi üléseiről. 2. Az igazgatóság számadása az 1901-ik üzletévről és indítványa az évi nyereség megállapítása és hovatfordítása iránt. 3. A felügyelő bizottság jelentése. 4. Határozathozatal e tárgyban és a felmentés megadása az igazgatóság és a felügyelő bizottság részére. 5. A felügyelő bizottság választása és tiszteletdíjának megállapítása.

Advertisement for 'Leichner-féle zsir-arczpor' (Leichner's face powder) featuring a portrait of a woman and text describing its benefits for skin care.

Advertisement for musical instruments, including pianos and harmoniums, with a portrait of Heckenast Gusztáv and details about his shop in Budapest.

Advertisement for 'Császárfürdő' (Imperial Bath) in Budapest, highlighting its location and services.

Advertisement for 'Rozsnyay vasas china bora' (Rozsnyay's medicinal wine) with a portrait of Rozsnyay Mátys and a list of ailments it treats.

Advertisement for 'Magyar Általános Hitelbank' (Hungarian General Bank) detailing its capital, branches, and the agenda for its 34th general assembly.

Miként lehet szép női kebelt elérni.

A kebel szépsége a női hájak egyik legelőkelőbbje, melynek adományozásában a természet nem mutatja magát pazarló...

J. RATIE, Pharmacia, 5. Passage Vendôme, Paris. Raktár Ausztria-Magyarországra: Budapest, Török József gyógyszer. Király-u. 12.

STOMATIN - Fogpor, fogkrém, szájviz. A legjobb száj- és fogápoló-szerek. STOMATIN GYÁR, ZOMBORBAN.

PEMETEFÜZUKORKA - rakodásig köhögés és hurut ellen. ARA 60 fillér.

Az ipar csodája - 3 frt 50 krért szállítok 14 napon belül. Ez a szinte hihetetlen olcsóságot úgy tudtam megteremtetni, hogy egy posztgyáros a csod előtt állván, minden készletét pénzé téve 500 vég posztot adott el nekem olyan olcsón, hogy a vételár alig fedezte a munkadíját.

GERMANDREE PORHANTÓS ÁLLAPOTBAN és TABLETTÁKBAN. Francia szabadalom. A szepeség titka, ideális illattal feltöltött tartós, egészséges és diszkrét.

Hölgyeknek! Hona-crème. Legújabb és orvosi szaktekintélyek által is elismert, biztos hatású kék és arany-szappan.

SEIDEL és NAUMANN-féle golyó-csapágyas IDEAL írógép. decimal tabulátorral. Vezérképviselőség Ausztria-Magyarországra részére.

HCH. SCHOTT és DONNATH - Wien, III/3. Heumarkt 9. Szénásy Béla papíráruhaza. IV., Ferenciek-tere 9.

MARGIT-CRÈME - mely vegyítiszta, sem higányt, sem ólomot nem tartalmaz. FÖLDES KELEMEN gyögy. Arad. Budapesti főraktár: Török József főleg. Király-u. 12. és Andrássy-út 29.

FÖLDVÁRY IMRE, Budapest. férfdívat raktára. Kossuth Lajos-u. 18. és Kerepesi-út 9. Ajánl angol cylinder, divatos kemény és puha kalapot, jó szabású férfi-inget, nyakkendők, keztyűk stb. választékban. Árjegyzék. A világ legjobb Sám-fájának párja 1.50 kr.

Legtökéletesebb aroztisztító- és szépitőszerek: Akácia - krém, szappan. Törvényesen védve. Főraktár: KRIEGER GYÖRGY Korona-gyógyszertára, Budapest, VIII., Kálvin-tér.

SERRAVALLO 8984 CHINA-BORA VASSAL kiűző helyreálló szer gyöngök, vörsegyének és lábbadozók számára. Ára: 1/2 literes üveg K 2.40, 1 literes üveg K 4.40.

KWIZDA FLUID - Kigolyó jel TOURISTA-FLUID. Erősítés és erőmegújítás céljából eródményes! Használják az összes turista, kerék-párosok és lovagok nagyobb tarokk árán.

JBOLYAILLATOS MANDOLA KORPA - a bőrt finomra simítja és megtartja az arcz élénk és tiszta kinézetét. KIZÁRÓLAGOS KÉSZÍTŐI: A. Mutschel-Tsa. BECS, I. LUGECK 3. SZ.

OSAN - a legjobb hajfestőszer szőke, barna és fekete színben. Ára 6 korona. Összesen ajánlja. Törvényesen védve. Teljesen ártalmatlan.

TANNINGENE - a legjobb hajfestőszer szőke, barna és fekete színben. Ára 6 korona. Összesen ajánlja. Törvényesen védve. Teljesen ártalmatlan.

VASÁRNAPI UJSÁG

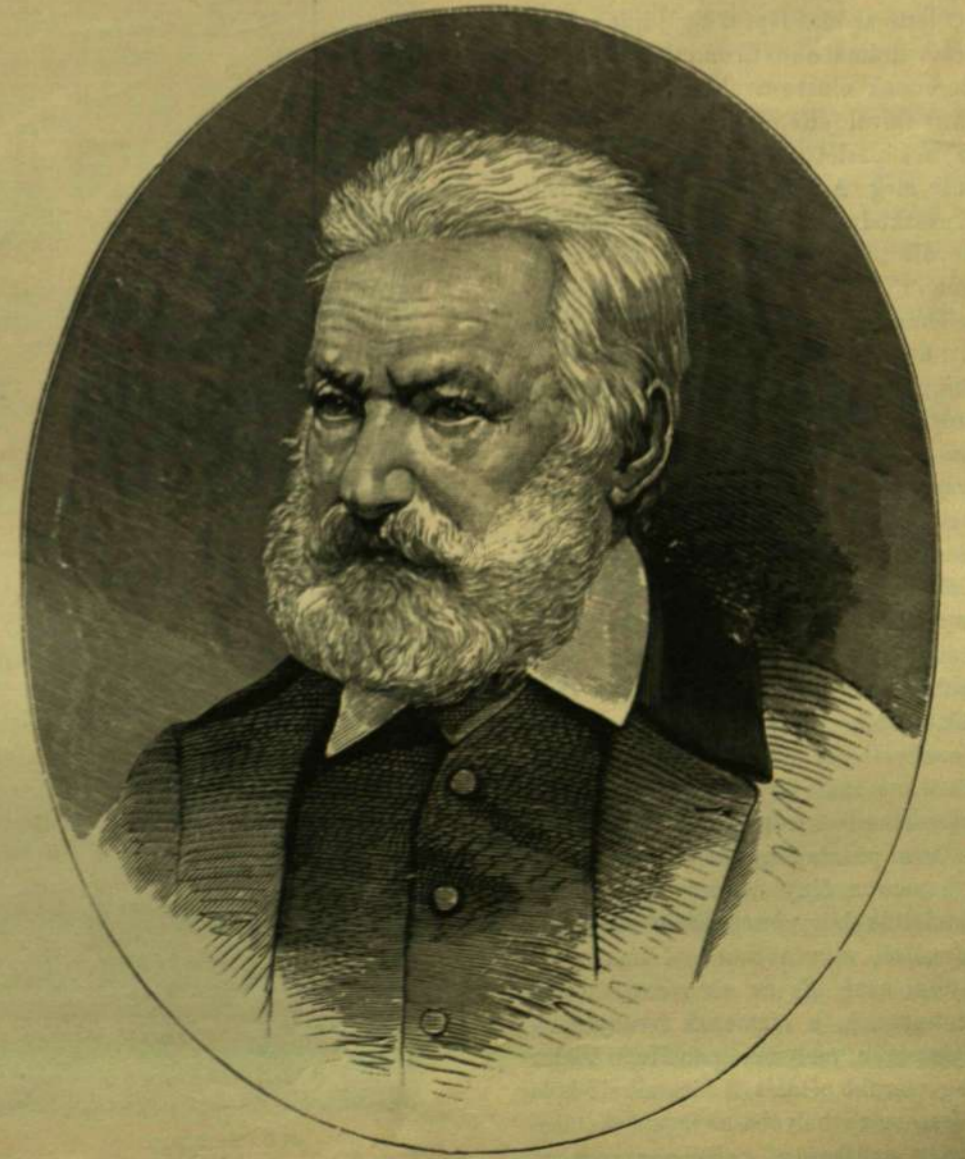
9. SZÁM. 1902. BUDAPEST, MÁRCZIUS 2. 49. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: Vasárnapi Ujság és Politikai Újságok (a Világkronikával) együtt...

HUGO VIKTOR. 1802-1885. FRANCZIA nemzet XIX. századi történetének legnagyobb dícsőségét, irodalmának egyik legnagyobb alakját, önnön nemzeti szellemének egyik legfényesebb megtestesülését ünnepelte e héten, Hugo Viktor születésének századik évfordulóján.

Hugo Viktor azonban nemcsak a francziáké; dícsőségéből az egész emberiségre is esik egy sugár, ünnepléséből részt kér magának az egész művelt világ. S a dícsőtésnek abba a himnuszába, mely február 26-ikán Párisban és Franciaország minden zugában harsogott, belezen-dül a visszhang mindenütt, a hol a költészetet megértik, a hol a költőt tisztelik.

Hugo Viktor 1802 február 26-ikán született Bésançonban. Atyja Napoleon katonája volt s a tábornoki rangig vitte. Anyja nemes szellemű, erős akaratú nő, vendéi származású volt. A gyöngye szervezőtő fiú, kinek életben maradásához nagyon kevés volt a bizalom, már igen korán megismerte az akkori időkkel járó viszontagságokat. Anyjával előbb Olaszországba, onnan Spanyolországba követte atyját s ez a két utazás eltagadhatatlan hatással volt képzelő tehetőségének fejlődésére. Később Párisban telepedett meg a család, melynek életére nehéz felhők tornyosultak: a családapa elidegenedett nejétől és gyermekeitől. A nélkülözések ideje volt ez, a mely erős próbára tette az anya szellemi erejét. A költői tehetség a világirodalomban szinte

HUGO VIKTOR.